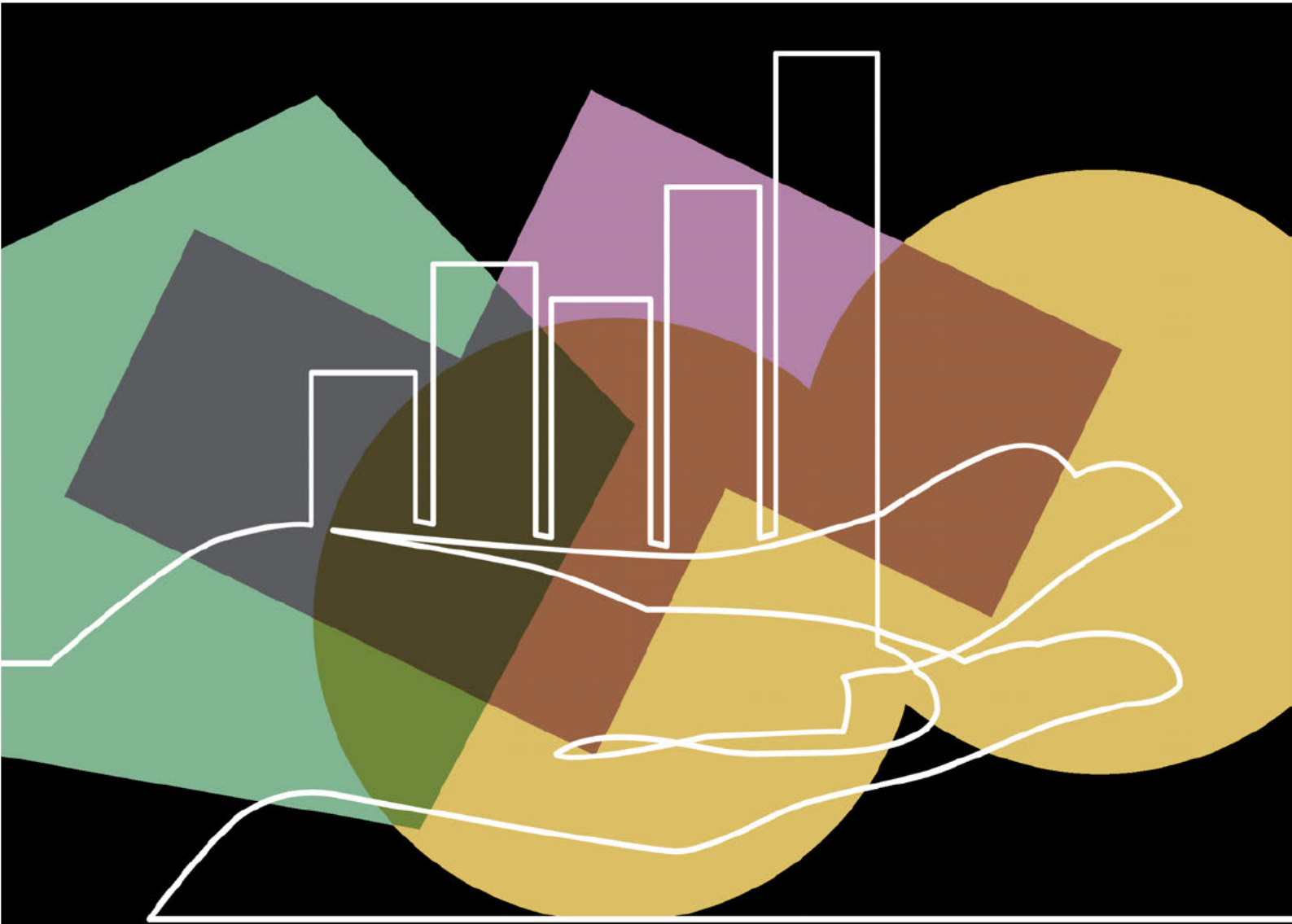

Evaluatie Kennisplatform Inclusief Samenleven 2022-2024

Projectnummer P0354

Onderzoek in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Auteurs: Lennart de Ruig en Jildou Talman (De Beleidsonderzoekers)

21 februari 2025 | De Beleidsonderzoekers | www.beleidsonderzoekers.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt via druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Inhoud

Hoofdboodschap van de evaluatie	1
1. Inleiding	6
1.1 Uitgangspunten en uitwerking onderzoeksvragen	7
1.2 Evaluatiekader	7
1.3 Onderzoeksmethoden	9
1.4 Leeswijzer	11
2. Programma- ontwikkeling en -uitvoering	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Ontwikkeling subsidiebedrag	13
2.3 Inhoud van het meerjarenprogramma	14
2.4 Samenhang tussen meerjarenprogramma en werkplannen	18
2.5 Betrokkenheid externe stakeholders bij programmaontwikkeling	19
2.6 De rol van vraagbaak	23
2.7 De rol van kennismakelaar	24
2.8 Gebruik van het kennislemniscaat	24
3. Opbrengsten van KIS	26
3.1 Feitelijke opbrengsten van KIS	26
3.2 Gebruikersperspectief op de opbrengsten	29
3.3 Conclusie opbrengsten	48
4. Doeltreffendheid en doelmatigheid	51
4.1 Doeltreffendheid	51
4.2 Doelmatigheid	57
4.3 Conclusie doeltreffendheid en doelmatigheid	61
5. Kennisbehoefte van stakeholders	63
5.1 Visie op de kennisfunctie	63
5.2 Kennisbehoefte: thematisch	64
5.3 Kennisbehoefte: producten	66
5.4 Conclusie kennisbehoefte	67

Hoofdboodschap van de evaluatie

Het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) biedt sinds 2015 kennis over de onderwerpen integratie, inclusie en samenleving. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is subsidieverstrekker van dit platform. Dit rapport doet verslag van de evaluatie van KIS.

Inleiding

KIS is tweemaal eerder geëvalueerd: in 2018 en in 2021. Beide evaluaties waren positief en boden handvatten voor de toekomst. De huidige evaluatie – die de jaren 2022 tot en met 2024 betreft – is ingestoken als toets van de vorige evaluatie. Is de waardering van KIS nog altijd positief en zo niet, wat is er veranderd? Welke aanknopingspunten zijn er voor de toekomst?

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Heeft KIS de juiste dingen gedaan (programmaontwikkeling), de juiste dingen goed gedaan (programma-uitvoering) en de vooraf gestelde doelen op een doelmatige wijze bereikt (doel-treffendheid en doelmatigheid)? Welke handvatten zijn te geven voor eventuele aanscherping of evolutie van de kennisfunctie op het terrein van samenleving en integratie?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden hebben we deskresearch uitgevoerd, interviews afgenomen onder betrokkenen bij SZW en KIS, een enquête uitgezet onder het werkveld van KIS (ingevuld door 991 respondenten) en samen met SZW en KIS de aanbevelingen tijdens een workshop besproken.

Overkoepelende conclusie

Naar aanleiding van de aanbevelingen in de vorige evaluatie heeft KIS stappen ondernomen om meer samenhang te creëren tussen het meerjarenprogramma en de jaarlijkse werkplannen. In de werkplannen wordt bij elke projectbeschrijving terugverwezen naar de outcome- en impactdoelen in het meerjarenprogramma. Programmaliijnen en projecten lopen over de jaargrenzen heen. Datzelfde geldt voor samenwerking met externe stakeholders: die is doorlopend en houdt niet op bij het publiceren van een kennisproduct. Op deze manier probeert KIS het kennislemniscaat steviger te borgen in de werkwijze.

De huidige evaluatie van KIS is vooral gebaseerd op de ervaringen van stakeholders met de uitvoering en opbrengsten van het programma (en dus niet hun ervaringen met de programmaontwikkeling van KIS). Die ervaringen zijn overwegend positief. Stakeholders hebben een hoge waardering voor de kennisproducten, voor de website, nieuwsbrief en voor de wijze waarop KIS zijn functies uitvoert. De waardering is vergelijkbaar met de vorige evaluatie. KIS wordt vooral gezien als een betrouwbaar en deskundig kennisplatform. Ook de innovativiteit, het gezag en de onafhankelijkheid van KIS worden goed beoordeeld. De kennisproducten zijn volgens de kennisgebruikers betrouwbaar en gaan meestal in op actuele onderwerpen.

We zien veel sprekende en heel diverse voorbeelden van kennisbenutting in verschillende sectoren en door mensen met verschillende functies. KIS biedt waardevolle achtergrondinformatie, geeft bruikbare informatie voor beleids- en projectontwikkeling, geeft een goede algemene oriëntatie op thema's, is nuttig voor kennisverbreding en ondersteunend aan gesprekken en discussies binnen organisaties en tussen organisaties en cliënten/burgers. We kunnen concluderen dat KIS het werkveld ondersteunt om met kennis onderbouwde keuzes te maken en daarmee de vooraf gestelde doelen bereikt.

KIS voert het huidige Meerjarenprogramma zeer doelmatig uit: het subsidiebedrag van 2024 is in reële zin 81 procent waard van het subsidiebedrag van 2018, maar de programma-opbrengsten en kennisbenutting zijn gelijk gebleven. Ondanks de inkrimping van de middelen is de waardering voor KIS, zijn kennisproducten en de manier waarop KIS de functies uitvoert nog altijd op een vergelijkbaar hoog niveau als tijdens de vorige programmaperiode. Ook is de output van KIS, in termen van uitgevoerde projecten, gepubliceerde rapporten, communicatiebereik en dergelijke niet substantieel afgenomen en op sommige punten toegenomen. In het vorige evaluatierapport concludeerden wij als onderzoekers dat er weinig mogelijkheden voor KIS waren om doelmatiger te werk te gaan, toch is KIS erin geslaagd efficiënter te gaan werken zonder verlies in impact. Dat is een noemenswaardige prestatie.

In de functie 'portaal, vraagbaak en flexbudget' lijkt KIS niet doeltreffender of doelmatiger te werken dan in de vorige programmaperiode, ondanks de aanpassingen in deze functie naar aanleiding van de vorige evaluatie van KIS. Portaalvraagstellers wiens vraag door KIS beantwoord is (dat zijn in deze enquête enkele tientallen), zijn over het algemeen beperkt tevreden met de beantwoording van hun vraag. Zij geven het antwoord op hun vraag gemiddeld het cijfer

6,3 op een schaal van 1 tot 10: een kleine voldoende. Mogelijk sluiten de verwachtingen van vragenstellers niet aan op de mogelijkheden die KIS biedt. Ook is het mogelijk dat de vragen van de vragensteller te veel 'verwateren' doordat KIS deze herformuleert binnen de kaders van het Meerjarenprogramma.

Ook de platformfunctie van KIS lijkt wat minder goed uit de verf gekomen. We signaleren dat KIS nog geen kennisgidsen heeft gepubliceerd vanuit de functie van het ontsluiten van kennis van andere kennisinstellingen. Wel heeft KIS publicaties van andere kennisinstellingen op de website gezet, maar over de meerwaarde van deze invulling van de platformfunctie bestaan bij KIS twijfels: is het 'doorgeven' van wetenschappelijke kennis wel een effectieve investering van de capaciteit? Tegelijkertijd wil SZW – naar aanleiding van de uitkomsten en adviezen van de vorige evaluatie – graag dat KIS de platformfunctie intensiveert. Zowel KIS als SZW zien de aankomende kennisgidsen – waarbij wetenschappelijke kennis en kennis van KIS gesynthetiseerd wordt – als potentieel waardevolle invulling van de platformfunctie.

Ongeveer een kwart van de gebruikers plaatst kritische kanttekeningen bij de bruikbaarheid van de kennisproducten en -bijeenkomsten en een derde bij de aansluiting van de kennisproducten bij de behoeften. Er is bij een deel van het werkveld een sterke behoefte aan (nog) concretere voorbeelden en stappenplannen voor toepassing in de praktijk. Ook geven kennisgebruikers feedback over onderwerpen die niet aansluiten bij specifieke doelgroepen, regio's, schaalgroottes van organisaties en bij beroepsvelden. Sommige onderwerpen worden als herhaling ervaren; er wordt meer innovatie en aansluiting bij actuele vraagstukken gevraagd. Wat opvalt is dat relatief veel gebruikers de informatie en bijeenkomsten van KIS wel waardevol vinden voor algemene kennisopbouw, maar moeite hebben met de vertaalslag naar hun specifieke context. Als KIS ook deze kritische gebruikers wil bedienen, moeten er beleidsmatige en budgettaire keuzes gemaakt worden. Dat kan ten koste gaan van andere doelgroepen, andere thema's en andersoortige kennis die KIS momenteel bedient en levert.

Aanbevelingen

► **Draag de missie, visie en scope van KIS duidelijk uit, zodat het werkveld weet wat je wel en niet kunt halen bij KIS**

Het werkveld waarin KIS opereert is breed, net als de kennisbehoeften. Sommige stakeholders verwachten dat KIS standpunten inneemt, andere stakeholders willen een kennisplatform met een wetenschappelijke inslag. SZW, KIS en een groot deel van de kennisgebruikers van KIS geven de voorkeur aan een dat KIS onpartijdig is en alleen op actualiteiten reageert met (wetenschappelijk) onderbouwde feiten. KIS kan niet aan alle verwachtingen tegelijk voldoen en zal een keuze moet maken voor een passende rolinvulling. Het is van belang dat KIS die rolinvulling duidelijk uitdraagt, zodat stakeholders weten wat ze wel en niet kunnen verwachten van KIS. Ofwel: wees uitgesproken over het niet-uitgesproken zijn. KIS zou bijvoorbeeld op de website, in de nieuwsbrief, als voorwoord in publicaties en bij de introductie van bijeenkomsten kunnen uitleggen waar KIS voor staat en wat stakeholders van KIS kunnen verwachten.

► **Ontwikkel voldoende beknopte, eenvoudige kennisproducten**

Een rode draad in deze evaluatie is de behoefte bij een deel van het werkveld aan meer concrete voorbeelden en stappenplannen voor toepassing in de praktijk. Kennelijk zijn de huidige kennisproducten vaak nog te uitgebreid, te talig of zijn de handelingsperspectieven voor lezers

er moeilijk uit te halen. KIS zou in de komende programmaperiode meer beknopte en eenvoudige kennisproducten kunnen ontwikkelen. Het is met name voor uitvoerend professionals van belang dat de kernboodschap en handelingsperspectieven direct duidelijk zijn (bijvoorbeeld samengevat op één pagina).

► **Maak een keuze voor een doelmatige inzet van middelen in de komende programmaperiode**

Op de directie Samenleving en Integratie (SenI) zal de komende jaren worden bezuinigd. Vanuit die overweging heeft SenI ook bij KIS een bezuiniging van 17 procent (van het nominale budget) aangekondigd. Indien deze en verdere bezuinigingen en/of verdere geldontwaarding doorgaan, betekent dit dat KIS keuzes moet maken om de middelen zo doelmatig mogelijk in te zetten. Wanneer we kijken naar de opvattingen in het werkveld, zijn er ruwweg drie richtingen mogelijk.

- De eerste richting is consolidatie: KIS blijft zich richten op beleid en uitvoering en blijft kennis bieden over een relatief groot aantal thema's. Immers: over het algemeen zijn stakeholders tevreden met hoe KIS nu werkt, zie hoofdstuk 3. Ook de kennisbenutting van de huidige producten is goed (zie daarvoor hoofdstuk 4). De daling van het subsidiebedrag heeft ogenschijnlijk geen invloed gehad op de impact van KIS. Binnen de richting van consolidatie zijn wel specifieke verbeteracties uit te voeren, zoals het steviger neerzetten van de platformfunctie door publicatie van kennisgidsen en verdiepend onderzoek naar (en eventueel een herinrichting van) de vraagbaakfunctie.
- De tweede richting is verbreding: KIS gaat ook delen van het werkveld bedienen die zich nu nog onvoldoende bediend voelen met kennis over specifieke doelgroepen en vraagstukken. In hoofdstuk 5 lieten we zien dat respondenten behoefte hebben aan kennis over enkele thema's waar KIS momenteel nog geen onderzoek naar doet. Dat zijn bijvoorbeeld inclusief samenleven in relatie tot klimaatverandering, AI, mentale gezondheid van nieuwkomers en jongeren, en democratische vernieuwing en burgerparticipatie. Verbreding zou (enkele van deze) thema's kunnen beslaan. Dat betekent dat KIS vanwege het vooruitzicht op verdere budgetverlaging minder de verdieping binnen de huidige thema's kan opzoeken, kennis blijft dan noodgedwongen wat minder diepgravend. Verbreding betekent ook het bedienen van doelgroepen die KIS nu nog beperkt of helemaal niet kennen. In hoofdstuk 3 beschrijven we tevens de bekendheid van KIS. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat de bekendheid van het kennisplatform bij respondenten werkzaam bij gemeenten en in de sector Zorg en Welzijn nog vergroot kan worden.
- De derde richting is verdieping: KIS richt zich op een beperkt aantal thema's en/of beroepsgroepen in het werkveld en probeert daarbinnen zo veel mogelijk impact te behalen. Een noemenswaardige bevinding van deze evaluatie is immers dat er niet alleen een sterke behoefte is aan (nog) concretere voorbeelden en stappenplannen voor toepassing in de praktijk, maar ook aan ondersteuning bij de implementatie van die kennis. Dat kaartten we met name in de hoofdstukken 3 en 4 van dit rapport aan. KIS en SZW kunnen een selectie maken van beroepsgroepen die de kennis van KIS het beste kunnen gebruiken, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan uitvoerend professionals bij gemeenten en in de sector Zorg en Welzijn, en kennis juist op die beroepsgroepen toespitsen. Van belang daarbij is

ook dat KIS het risico op staatssteun vermijdt¹ en een strategie ontwikkelt voor implementatie van kennis met behulp van andere partijen naar specifieke contexten en delen van het werkveld.

Combinaties van deze richtingen op functieniveau zijn ook denkbaar, zoals consolidatie van de platformfunctie en verdieping van de onderzoeksfunctie. Eventueel zou KIS bij het ontwikkelen van een nieuw meerjarenprogramma kunnen overwegen om een programmaonderdeel op te nemen dat een wat meer toekomstgericht karakter heeft en waarin de aandacht uitgaat naar 'baanbrekende' thema's, zoals klimaatverandering, energietransitie, digitalisering en AI in relatie tot inclusie. Deze thema's komen aan de orde in hoofdstuk 5. Zo'n onderdeel zou mogelijk met tijdelijke middelen gefinancierd kunnen worden.

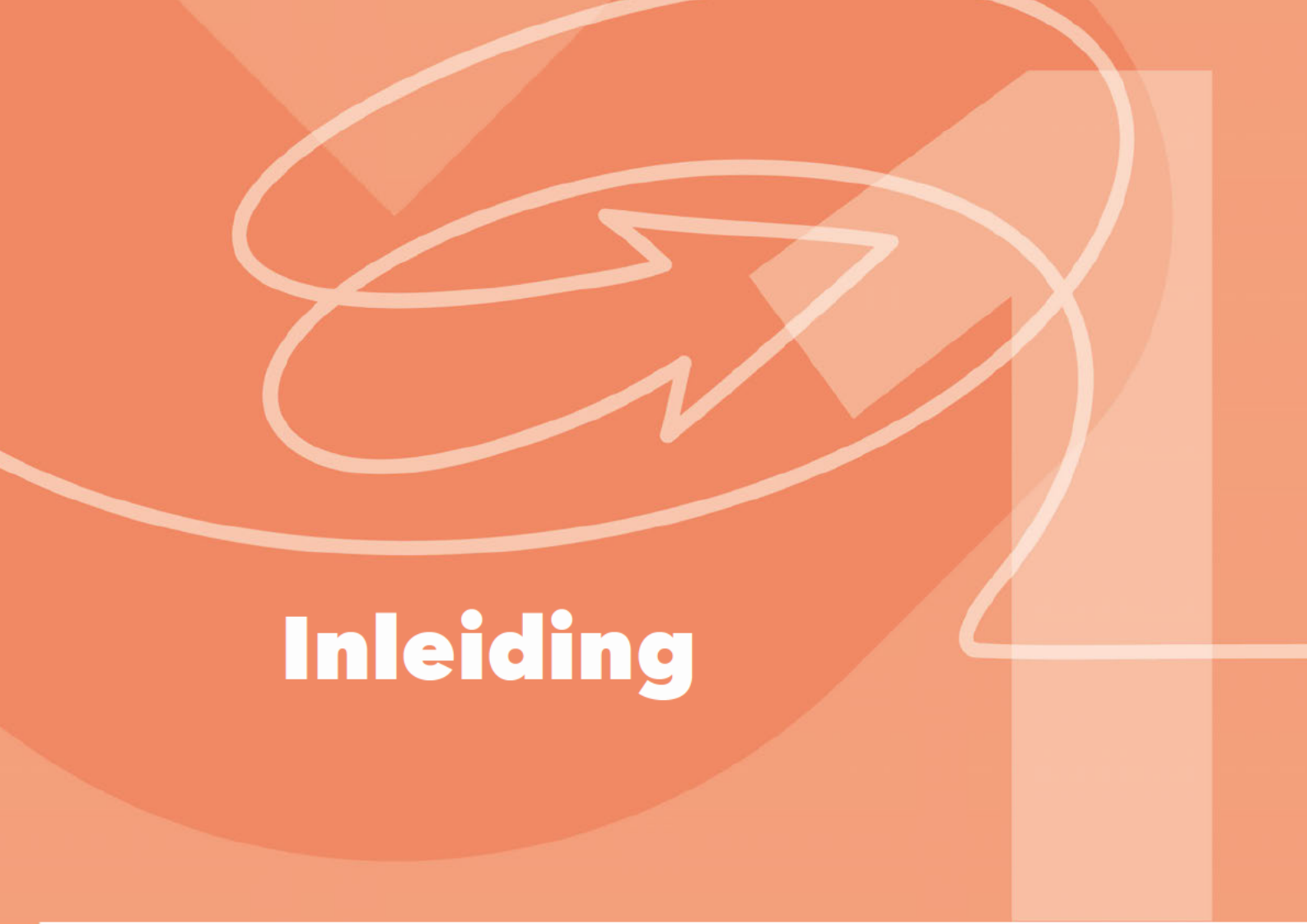
► Onderzoek de vraagbaak

De functie van vraagbaak wordt door vraagstellers beoordeeld met een 6,3: een kleine voldoende. Dat cijfer is, in vergelijking met de structurele 8 die KIS verder scoort, relatief laag. De procesverbeteringen die naar aanleiding van de vorige evaluatie zijn doorgevoerd, lijken dus niet tot een hogere tevredenheid te hebben geleid. Wij kunnen aan de hand van de data in dit onderzoek niet verklaren waarom portaalvraagstellers niet erg tevreden zijn met het antwoord op hun vragen. Het is van belang dat het KIS-portaal geëvalueerd wordt. Op basis van die evaluatie kunnen SZW en KIS keuzes maken over de toekomst van het portaal.

We voorzien enkele mogelijkheden voor de toekomst van het portaal. Gezien de hiervoor genoemde doelmatigheidsvraag zou KIS kunnen stoppen met deze functie. Een andere mogelijkheid is om het portaal anders in te richten en meer te differentiëren in typen producten, zoals stevige onderzoeksprojecten, signalementen² of organisatie van bijeenkomsten. Ook zou KIS kunnen werken met een oproep om portaalvragen in te dienen waarbij duidelijke kaders worden meegegeven. Wanneer publieke organisaties subsidieoproepen plaatsen voor onderzoeksprojecten, worden bijvoorbeeld wel duidelijke kaders meegegeven. Die zouden een voorbeeld kunnen vormen voor KIS. Ten slotte zou KIS beter kunnen monitoren hoe vragenstellers het portaal ervaren, door vooraf de verwachtingen af te stemmen en door middel van korte evaluaties van portaalprojecten vast te stellen waar de verbetermogelijkheden liggen.

¹ Er zijn organisaties die zich specialiseren in het begeleiden en coachen van andere organisaties, bijvoorbeeld op het gebied van diversiteit en inclusie. KIS moet voorkomen in deze markt ongelijke concurrent te worden. Als KIS met gebruik van overheidssubsidie advies levert aan specifieke organisaties, brengt dat een risico op marktverstoring.

² Een signalement is een korte notitie met een verkennend of agenderend karakter. Een kennisorganisatie kan hierin belangrijke ontwikkelingen, trends of vraagstukken in zijn werkveld analyseren en onder de aandacht brengen. Een signalement biedt analyse, duiding en waar mogelijk aanbevelingen. Een signalement is doorgaans beknopter dan een onderzoeksrapport maar diepgaander dan een nieuwsbericht.

Inleiding

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft opdracht gegeven voor een evaluatie van het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) over de jaren 2022-2024. In dit hoofdstuk zijn de aanleiding, onderzoeksvragen en methode van de evaluatie beschreven.

KIS is in 2015 opgericht³ om overheden, sectororganisaties, maatschappelijke organisaties, werkgevers en professionals (zowel beleid als uitvoering) te voorzien van een stevige kennisbasis op het gebied van samenleving en integratie. KIS wil kennis inzetten om een inclusieve diverse samenleving te bevorderen en kansenongelijkheid duurzaam te verminderen.⁴

KIS is gepositioneerd als een onafhankelijk kennisplatform dat subsidie ontvangt van het ministerie van SZW en dat wordt uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut (als penvoerder) en Movisie. KIS werkt op basis van een meerjarenprogramma waarvoor stakeholders vanuit het veld en vanuit de overheid input leveren. Op dit moment werkt KIS aan de hand van het meerjarenprogramma 2022-2025.

Aan het einde van elk meerjarenprogramma wordt KIS geëvalueerd. De evaluatie levert ook input voor de besluitvorming over het voortzetten of stopzetten van de subsidie aan KIS. Nu het

³ Destijds nog het Kennisplatform Integratie en Samenleving, gesubsidieerd door de directie Samenleving en Integratie.

⁴ KIS (2022). 'Van integratie naar inclusief samenleven. Meerjarenplan 2022-2025 Kennisplatform Inclusief Samenleven.'

derde meerjarenprogramma van KIS tot een einde komt, is het tijd voor een derde evaluatie. De Beleidsonderzoekers hebben deze evaluatie uitgevoerd.

1.1 Uitgangspunten en uitwerking onderzoeksvragen

In 2018 en 2021 is KIS uitgebreid – kwalitatief en kwantitatief – geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluaties waren voor een groot deel positief, met enkele aanknopingspunten voor de toekomst. Deze evaluatie is ingestoken als toets van de uitkomsten van de laatste evaluatie. Daarom is deze evaluatie kleiner van schaal dan de vorige twee evaluaties.

Het doel van deze evaluatie is tweeledig:

1. Doeltreffendheid en doelmatigheid van KIS in de jaren 2022, 2023 en 2024⁵ evalueren, met het oog op de voortzetting van de subsidierelatie in januari 2026 (**terugkijken**);
2. Input geven voor het komende meerjarenplan van KIS (**vooruitkijken**).

Bij deze doelen behoort de volgende hoofdvraag:

Heeft KIS de juiste dingen gedaan (programmaontwikkeling), de juiste dingen goed gedaan (programma-uitvoering) en de vooraf gestelde doelen op een doelmatige wijze bereikt (doeltreffendheid en doelmatigheid)? Welke handvatten zijn te geven voor eventuele aanscherping of evolutie van de kennisfunctie op het terrein van samenleving en integratie?

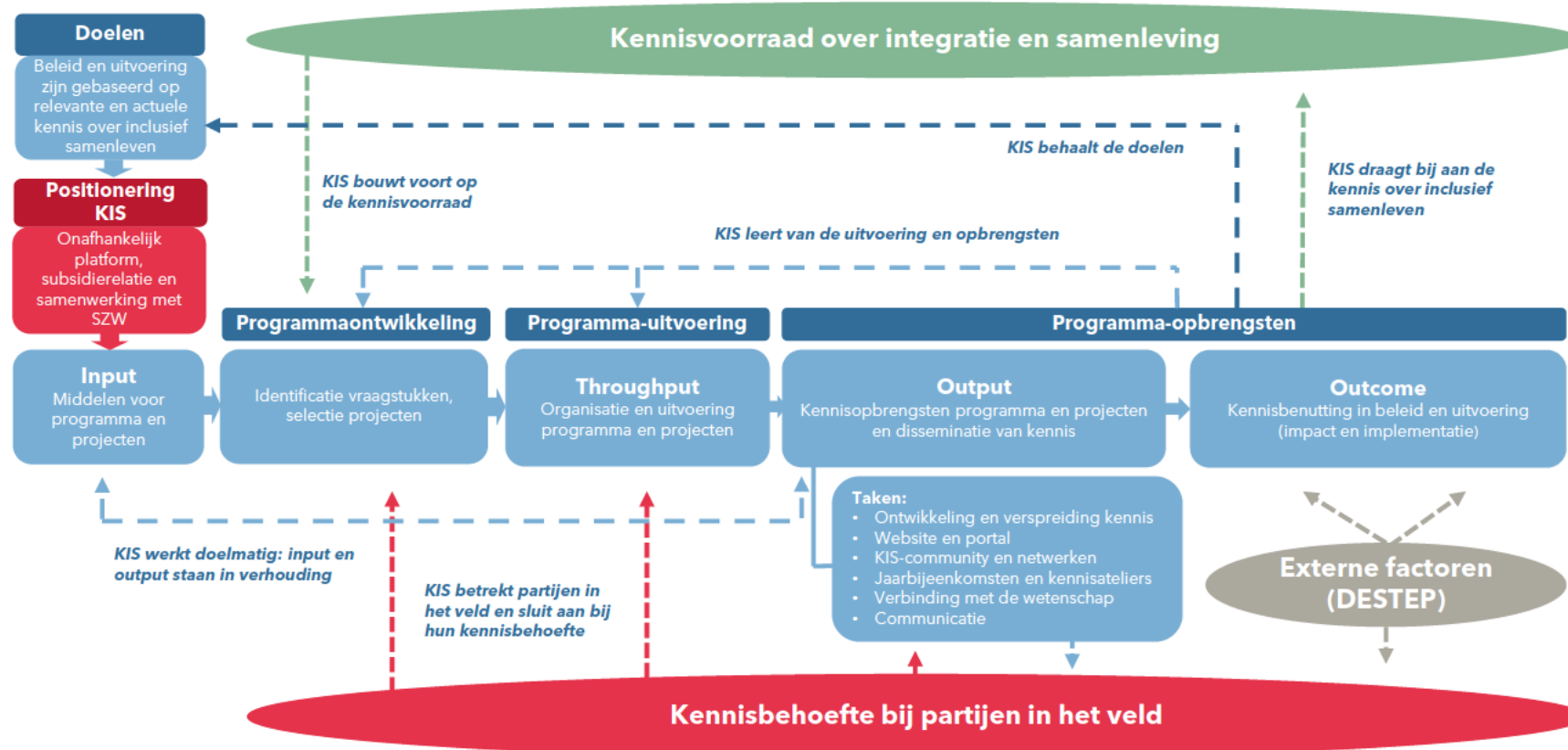
1.2 Evaluatiekader

Als evaluatiekader zetten wij het *Payback Framework*⁶ in. Dit model werd in eerste instantie gebruikt om de impact of 'payback' van toegepast gezondheidsonderzoek en later kennis in andere domeinen te meten. In het Payback Framework zit een feedbackloop verwerkt: de productie en het gebruik van kennis is geen lineair proces, maar een proces dat zichzelf constant blijft beïnvloeden en versterken. Het Payback Framework heeft ook oog voor het brede perspectief waarin kennis geproduceerd en gebruikt wordt.

⁵ Op het moment van schrijven is het vierde werkplan al afgerond. De uitvoering van dat plan is echter nog maar net begonnen en kan daarmee niet geëvalueerd worden.

⁶ Donovan, Claire & Hanney, Stephen. (2011). The 'Payback Framework' explained. *Research Evaluation*. 20. 181-183.

Figuur 1.1: Payback Framework ingevuld voor KIS

We gebruiken in dit onderzoek het Payback Framework om onze dataverzameling te structureren. Ook gebruiken we het Payback Framework als basis voor de analyse en eindrapportage.

1.3 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek bestond uit de volgende methoden: 1) deskresearch, 2) interviews met betrokkenen, 3) een enquête onder gebruikers van KIS en 4) een workshop met KIS en SZW.

Het onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit vijf experts die werkzaam zijn bij Divosa, gemeente Delft, VNG, SZW en de Erasmus Universiteit Rotterdam. De begeleidingscommissie is gedurende het onderzoek vier maal bijeengekomen.

Deskresearch

De deskresearch voerden we uit om de doelstellingen op papier en de feitelijke uitvoering van de KIS-jaarplannen in kaart te brengen. We bestudeerden de volgende typen documenten:

- Het meerjarenprogramma 2021-2025 en daaruit volgende jaarplannen;
- Enkele toelichtingen op koerswijzigingen van KIS, namelijk de naamswijziging en keuzes rondom het budget;
- Verslagen van directie- en coördinatorenvergaderingen tussen SZW en KIS;
- De website van KIS;
- Interne leidraad over de samenwerking tussen SZW en KIS en
- Voortgangsrapportages en -cijfers op het gebied van financiën en communicatie.

Daarbij keken we naar de doelen, programma-ontwikkeling, -uitvoering en kennisoutput van KIS zelf (zie het Payback Framework). We trokken ook conclusies over doelmatigheid door de programma-opbrengsten te relateren aan de input (budgetten) van het kennisplatform, die verderop te lezen zijn.

Interviews

We voerden vier (groeps)interviews uit over de verbeteringen/aanpassingen⁷ in de programma-ontwikkeling, programma-uitvoering en programma-opbrengsten van KIS in de afgelopen drie jaar. De vier interviews waren met:

- De directeurs van Verwey-Jonker Instituut en Movisie;
- De programmaleiders van KIS;
- De coördinator en plaatsvervangend directeur vanuit de directie Samenleving en Integratie, SZW;
- De Raad van Advies van KIS.

Enquête

We ontwikkelden een enquête voor het werkveld van KIS. Deze enquête was deels gebaseerd op de vragenlijst die bij de vorige evaluatie in 2020 is gebruikt, deels maakten we een efficiëntieslag en voegden we enkele onderwerpen toe.

⁷ Waarmee we aanpassingen bedoelen zoals: KIS heeft de afgelopen jaren meer artikelen over onderzoeken door externe partijen gedeeld op www.kis.nl.

Een link naar de online enquête werd verstuurd door KIS en door SZW. SZW nodigde 633 warme contacten uit voor deelname. KIS nodigde 131 warme contacten uit voor deelname en 13.254 nieuwsbriefabonnees (waarbij KIS de lijsten ontdubbelde; SZW had geen inzicht in de lijsten van KIS en kon haar lijst dus niet ontdubbelen). In 2020 nodigden we diezelfde drie groepen uit, echter was het toen nog mogelijk om als onderzoeksbureau een uitnodiging te versturen. Vanwege extra waakzaamheid vanuit de AVG is daar ditmaal niet voor gekozen. SZW en KIS stuurden aan hun respectievelijke doelgroepen ook twee reminders. De enquête was te beantwoorden in november 2024.

In de tabellen hieronder hebben we de respons op de enquête in 2024 en in 2020 weergegeven:

Tabel 1.1: Respons op de enquête, 2024

Lijst	Bruto steekproef	Initiële non-respons	Netto steekproef	Respons	% van netto steekproef
A. KIS aanvullend	131	5	126	30	24%
B. KIS nieuwsbrief	13.254	228	13.026	912	7%
C. SZW	633	51	582	49	8%
Totaal	14.018	284	13.734	991	7%

Tabel 1.2: Respons op de enquête, 2020

Lijst	Bruto steekproef	Initiële non-respons	Netto steekproef	Respons	% van netto steekproef
A. KIS aanvullend	94	9	85	24	28%
B. KIS nieuwsbrief	11.465	268	11.197	1.736	16%
C. SZW	965	311	654	81	12%
Totaal	12.524	588	11.936	1.841	15%

De respons in 2024 was ongeveer de helft van de respons in 2020: 991 respectievelijk 1.841. De respons bestond met name uit nieuwsbriefabonnees van KIS (912 respondenten) en daarnaast uit enkele warme contacten van KIS (30) en enkele warme contacten van SZW (49). We zien in vergelijking met vorige keer dat de responspercentages lager zijn onder alle drie de deelgroepen, maar met name onder nieuwsbriefabonnees van KIS.

Enkele mogelijke verklaringen voor de lage respons zijn de volgende, al kunnen we niet met zekerheid zeggen wat de exacte reden is:

- In 2020 vulden veel respondenten de enquête in die KIS eigenlijk niet (goed) kenden. Er zat daarmee veel 'ruis' in de respons. In 2024 kende een groter aandeel van de respons KIS. De kwaliteit van de respons is daarmee ogenschijnlijk hoger geworden;
- De enquête vond in 2024 een maand later in het jaar plaats dan in 2020;
- In 2020 was Nederland in de ban van de coronacrisis. Veel mensen moesten thuiswerken. De respons in dat jaar kan hoger geweest zijn vanwege meer thuiswerken en meer tijd voor het invullen van enquêtes;
- Doordat KIS en SZW uitnodigingen verstuurd in plaats van een extern onderzoeksbureau, voelden respondenten zich onvoldoende uitgenodigd om zich in de enquête uit te spreken;
- De politieke context in 2020 was anders dan in 2024, de onderwerpen integratie en inclusie lagen in 2024 gevoeliger.

Workshop

Aanbevelingen voor de toekomst (vooruitkijken) haalden we op in de enquête. Deze aanbevelingen toetsten we vervolgens op uitvoerbaarheid. Passen de aanbevelingen bij de opdracht die KIS heeft gekregen? Passen de aanbevelingen binnen de randvoorwaarden die zijn gesteld? Wat heeft KIS nodig om de aanbevelingen door te voeren? Dit soort vragen bespraken we tijdens een workshop met betrokkenen van KIS en SZW.

1.4 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 2 beschrijven we de programma-ontwikkeling en -uitvoering van KIS. In hoofdstuk 3 gaan we in op de opbrengsten van KIS en de waardering daarvan door het veld. In hoofdstuk 4 trekken we conclusies over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het platform. Ten slotte beschrijven we in hoofdstuk 5 de resterende kennisbehoeften onder het werkveld van KIS. In het laatste hoofdstuk trekken we een conclusie en doen we aanbevelingen.

Programma-ontwikkeling en -uitvoering

In dit hoofdstuk bespreken we de programma-ontwikkeling en de programma-uitvoering van KIS. We beschrijven de grootste veranderingen op papier in de programma-ontwikkeling en -uitvoering sinds 2021. Daarnaast vullen we informatie over de uitvoering van het programma aan waar mogelijk. Dit hoofdstuk bevat geen evaluatieve conclusies.

2.1 Inleiding

KIS werkt sinds 2018 met meerjarenprogramma's die vier jaar beslaan. Er zijn tot nu toe twee meerjarenprogramma's geweest: een voor de periode 2018-2021 en een voor de periode 2022-2025. Het meerjarenprogramma biedt elk nieuw jaar input voor een werkplan. Op basis van dat werkplan wordt aan de voorkant van het jaar tevens besloten over de exacte hoogte van het subsidiebedrag voor dat jaar: in het werkplan worden individuele projecten en functies begroot om tot een totaalbedrag te komen. Na afloop van het jaar verantwoordt KIS inhoudelijk en financieel de uitvoering van dat werkplan.

Momenteel werkt KIS met het meerjarenprogramma 2022-2025 (dat is openbaar beschikbaar). Er zijn drie van de vier werkplannen geschreven en uitgevoerd (2022, 2023 en 2024). Op het moment van schrijven is het vierde en laatste werkplan – dat van 2025 – afgerond. De uitvoering van dat plan is echter nog maar net begonnen. We hebben dit plan daardoor niet mee kunnen nemen in de analyse.

In de paragrafen hieronder lichten we de belangrijkste⁸ veranderingen toe in de programma-ontwikkeling en programma-uitvoering van KIS. We verwijzen telkens naar de bronnen waarin die veranderingen beschreven staan: de betreffende documenten of interviews die we gevoerd hebben.

Box: bronnen voor dit hoofdstuk

Dit hoofdstuk is gebaseerd op deskresearch (met name de eerder genoemde plannen en de verantwoording aan het einde van het jaar) en de (groeps)interviews met KIS, SZW en de RvA. Er zijn méér documenten beschikbaar die plannen voor programma-ontwikkeling en -uitvoering beschrijven dan documenten waaruit blijkt wat er in de praktijk gebeurd is. Dit hoofdstuk moet daarom gelezen worden als een beschrijving van de beoogde programma-ontwikkeling en -uitvoering, met aanvullingen over de uitgevoerde realiteit waar mogelijk.

Voor het brede publiek is weinig zichtbaar van de programma-ontwikkeling en -uitvoering door KIS. KIS werkt naar eigen zeggen nauwer samen met bepaalde partijen, maar deze hebben wij voor deze evaluatie niet over deze onderwerpen geïnterviewd. Daarom kunnen we in dit hoofdstuk geen uitspraken doen over de beoordeling van de programma-ontwikkeling en -uitvoering door gebruikers.

2.2 Ontwikkeling subsidiebedrag

Tot en met 2021 ontving KIS voor de uitvoering van elk werkplan een bedrag van €2,45 miljoen. Extra financiering van SZW voor aanvullende projecten of vanuit externe partijen was mogelijk, waardoor het bedrag in die jaren altijd méér was dan €2,45 miljoen. In 2022 werd aangekondigd dat de financiering voor de directie Samenleving en Integratie zou afnemen, en dat daarmee ook de financiering van KIS noodgedwongen zou afnemen.

In de tabel hieronder is weergegeven hoe het budget voor KIS zich vanaf 2018 heeft ontwikkeld.

Tabel 2.1: Subsidiebedrag per jaar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Subsidie SZW (nominiaal)	2.585.019	2.620.019	2.770.019	2.865.198	2.792.742	2.664.390	2.550.030

Het budget is gestegen tot en met 2021 en neemt sindsdien geleidelijk aan af. In 2024 is het budget weer lager dan in 2018. In tabel 4.2, verderop in dit rapport, laten we zien dat het budget in 2024 gecorrigeerd voor inflatie nog 81 procent zoveel waard is als het budget in 2018. De afname van het budget is daarmee in reële zin groter dan in nominale zin. Tegelijkertijd moet KIS wel dezelfde kwaliteit leveren als in 2018.

Het budget wordt verdeeld over Verwey-Jonker Instituut en Movisie. De exacte verdeling wordt bepaald aan de hand van het aantal projecten waarbij de kennisinstellingen betrokken zijn en de

⁸ Belangrijk betekent dat deze ontwikkelingen in het meerjarenprogramma benoemd zijn en vaak aan bod kwamen tijdens de interviews met SZW, KIS en de RvA.

inzet die ze daarbinnen plegen. In de volgende tabel hebben we de verdeling van het budget over de twee kennisinstellingen weergegeven:

Tabel 2.2: Begrote kosten uitgesplitst naar organisatie, per jaar

	Totale subsidie	Totale uurkosten VJI	Percentage van totaal	Totale uurkosten Movisie	Percentage van totaal	Externe kosten (wisselend voor VJI of Movisie)
2018	2.585.019	1.176.955	46%	762.264	29%	315.800
2019	2.620.019	1.388.774	53%	896.428	34%	334.817
2020	2.770.019	1.551.720	56%	852.017	31%	366.282
2021	2.865.198	1.493.929	52%	1.021.738	36%	324.543
2022	2.792.742	1.390.763	50%	1.096.454	39%	305.525
2023	2.664.390	1.345.551	51%	1.091.044	41%	211.583
2024	2.550.030	1.289.255	51%	1.051.987	41%	208.812

In de periode 2022-2024 gaat ongeveer de helft van het budget naar Verwey-Jonker (de pen-voerder van KIS), 40 procent naar Movisie, en 10 procent wordt besteed aan externe kosten (zoals inhuur van tekstschrijvers, huur van locaties, enzovoorts). In voorgaande jaren ontving Verwey-Jonker vaak iets meer dan de helft en Movisie vaak rond de 40 procent. Ook naarmate het totale budget afneemt, blijven deze percentages betrekkelijk gelijk.

2.3 Inhoud van het meerjarenprogramma

In het meerjarenprogramma van 2018-2021 werkte KIS aan de hand van een groot aantal thema's. De scope was breed. KIS werd aanbevolen de scope af te bakenen. KIS heeft er in het meerjarenprogramma 2022-2025 voor gekozen het aantal thema's terug te brengen tot drie. De gekozen thema's zijn de volgende:

1. **Krachtige individuen en gemeenschappen:** inzet op veerkracht, zelfbeschikking en verbinding;
2. **Gelijke kansen** door bewustwording en tools voor werkgevers en professionals;
3. **Sociale verbondenheid:** inzet op tegengaan polarisatie en leren omgaan met diversiteit.

In het meerjarenprogramma 2022-2025 worden tien programmalijnen afgebakend waarin deze thema's uiteenvallen. Elke programmalijn kent eigen impactdoelen. Het gaat om impactdoelen (KIS noemt dit hogere maatschappelijke doelen, waarop KIS geen directe invloed heeft) en outcomedoelen (KIS noemt dit directe doelen waar KIS directe invloed op heeft). **Impactdoelen** en **outcomedoelen** in het meerjarenprogramma 2022-2025 zijn bijvoorbeeld de volgende:

Thema Krachtige individuen en gemeenschappen, programmalijn Emancipatie en zelfbeschikking: "KIS wil zelfbeschikking en emancipatie bevorderen rondom seksualiteit van (jonge) vrouwen en LHBTIQ+ met een migratie- of vluchtachtergrond in een

kwetsbare positie door het aanreiken van nieuwe en bestaande (ervarings)kennis en tools."

Thema Gelijke kansen, programmalijn Institutioneel racisme bij dienstverlening en

beleid overheid: *"KIS wil door kennis te ontwikkelen over mechanismen van institutioneel racisme in de praktijk bijdragen aan een overheid die gelijke kansen en dezelfde kwaliteit van dienstverlening biedt aan alle burgers, ongeacht hun migratieachtergrond en aspecten die daarmee kunnen samenhangen, zoals huidskleur en religie."*

Thema Sociale verbondenheid, programmalijn Samenleven in (super)diversiteit:

"KIS wil het respectvol samenleven in (super)diverse wijken en buurten tussen mensen met verschillende achtergronden stimuleren. Dit doen we door een stevige kennisbasis te ontwikkelen op het stimuleren van lichte en spontane vormen van ontmoeten en contact, oftewel publieke familiariteit."

Binnen elke programmalijn voert KIS één tot vier projecten uit om de outcomedoelen – en daarmee indirect hopelijk de impactdoelen – te behalen. Het aantal uitgevoerde projecten per programmalijn is hieronder weergegeven:

Tabel 2.3: Aantal uitgevoerde projecten per thema, uitgesplitst naar jaren

		Thema 1: Krachtige individuen en gemeenschappen			Thema 2: Gelijke kansen				Thema 3: Sociale verbondenheid			Overig
Totaal uitgevoerd*		Opvoeding en ontwikkeling jongeren	Emancipatie en zelfbeschikking	Informele netwerken versterken	Gelijke kansen arbeidsmarkt	Gelijke kansen nieuwkomers	Institutioneel racisme bij overheid	Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	Van polarisatie naar verbinding	Samenleven in superdiversiteit	Discriminatie verminderen	
2022 (21 gepland)	19,25	2 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	2 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	2	4 (1 activiteit doorgevoerd naar volgend jaar)	2	1 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	2	2	1 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	2 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	1 (1 activiteit doorgevoerd naar volgend jaar)
2023 (23 gepland)	21,50	2 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	3 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	2 (Deze programmalijn beëindigd, projecten worden overgeheveld naar andere programmalijnen)	4 (2 producten doorgevoerd naar volgend jaar)	3	0 (Deze programmalijn beëindigd, projecten worden overgeheveld naar andere programmalijnen)	2	2	1 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar, deze programmalijn beëindigd, projecten worden overgeheveld naar andere programmalijnen)	3 (1 product doorgevoerd naar volgend jaar)	1

Totaal uitgevoerd*		Thema 1: Krachtige individuen en gemeenschappen			Thema 2: Gelijke kansen				Thema 3: Sociale verbondenheid			Overig
		Opvoeding en ontwikkeling jongeren	Emancipatie en zelfbeschikking	Informele netwerken versterken	Gelijke kansen arbeidsmarkt	Gelijke kansen nieuwkomers	Institutioneel racisme bij overheid	Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	Van polarisatie naar verbinding	Samenleven in superdiversiteit	Discriminatie verminderen	
2024 (18 gepland)	Er is nog geen verantwoording beschikbaar	2	3	0	3	1	0	2	3	0	3	1

*Wanneer een kennisproduct of onderzoeksactiviteit wordt doorgeschoven naar het daaropvolgende jaar, zien we dat project als driekwart uitgevoerd.

In het meerjarenprogramma 2022-2025 worden per *programmaliijn* minder projecten uitgevoerd dan voorheen per *thema*. We zien ook dat het voorkomt dat activiteiten binnen een project een jaar later worden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. Daarover wordt in een overleg tussen SZW en KIS gezegd: “[...] dat een project aan het einde van het jaar niet per se hoeft te leiden tot een eindproduct, zolang er een tussenproduct is en verantwoording over de subsidie jaarlijks gedaan wordt.”

Drie programmalijnen zijn eind 2023 beëindigd: “Informeel netwerken versterken”, “Institutioneel racisme bij de overheid” en “Samenleven in superdiversiteit”. Nog lopende projecten binnen die programmalijnen zijn ondergebracht onder de andere programmalijnen.

In de tabel hieronder laten we zien welke kennisinstelling welke projecten uitvoert:

Tabel 2.4: Verdeling van projecten over de kennisinstellingen, uitgesplitst naar jaar

	Totaal	VJI	Movisie	Beide
2015	29	18	11	0
2016	28	16	9	3
2017	19	8	4	7
2018	19	4	0	15
2019	27	5	2	20
2020	24	6	3	15
2021	17	3	2	12
2022	21	3	2	16
2023	23	1	2	20
2024	18	1	1	16

We zien dat Verwey-Jonker en Movisie inmiddels het merendeel van de projecten (in 2024 bijvoorbeeld 16 van de 18 projecten) in samenwerking uitvoeren. Een steeds beperkter aantal projecten wordt door één van beide onderzoeksbureaus uitgevoerd. Uit de interviews blijkt dat de organisaties in de huidige periode meer vervlochten met elkaar zijn geraakt.

2.4 Samenhang tussen meerjarenprogramma en werkplannen

In de vorige evaluatie werd KIS aanbevolen meer samenhang, continuïteit en diepgang te realiseren in het programma. Het kon tot en met 2021 zo zijn dat voor een project een jaar werd uitgetrokken en dat het project definitief eindigde aan het einde van het jaar. Dat kon relatief korte, op zichzelf staande en weinig impactvolle projecten en kennisproducten opleveren. Enkele projecten kregen aan het einde van het jaar wel een vervolg (denk daarbij aan projecten rondom stagediscriminatie, een onderwerp dat enkele jaren achtereen onderzocht werd).

KIS is in 2022-2025 aan de slag gegaan met de aanbeveling voor een samenhangender programma. Bij de ontwikkeling van de werkplannen wordt nu teruggegrepen op de kaders (namelijk de programmalijnen en de daarbij behorende outcome- en impactdoelen) uit het meerjarenprogramma. In de werkplannen wordt telkens expliciet de link met het meerjarenprogramma gemaakt, zoals:

Project Informeel moskeeonderwijs, beschreven in het werkplan van 2023: *“Met de programmalijn ‘Versterken informele netwerken’ zetten we in op het vergroten van de kracht van gemeenschappen en/of netwerken met een migratieachtergrond. Het gaat daarbij om het kunnen benutten van de aanwezige potentie bij individuen en groepen om de situatie van zichzelf en/of anderen te verbeteren. Met dit project dragen we direct bij aan dit doel door de (zelf)organisaties van islamitische gemeenschappen te ondersteunen bij het realiseren van een kwaliteitsverbetering van het informele onderwijs.”*

Tevens leveren de opbrengsten van één werkplan input voor het daarop volgende werkplan. Zo is een doorlopende lijn van 2022 tot en met 2024 zichtbaar in de planvorming en uitvoering van de projecten. Er zijn zo projecten die feitelijk gezien doorlopen gedurende het hele meerjarenprogramma, al ontwikkelen de doelstellingen van die projecten zich elk jaar wel.

Deze werkwijze leent zich volgens KIS voor nauwere samenwerking met stakeholders binnen projecten. Voorheen kon een samenwerking na een jaar weer klaar zijn. Sinds 2022 lopen samenwerkingen door totdat alle doelen (zo goed mogelijk) bereikt zijn. KIS geeft zelf aan dat op deze manier ook de inbreng van externe stakeholders bij de programma-ontwikkeling toegenomen is.

2.5 Betrokkenheid externe stakeholders bij programma-ontwikkeling

Naar aanleiding van de aanbevelingen in de vorige evaluatie heeft KIS zich voorgenomen het werkveld nauwer te betrekken bij de programma-ontwikkeling. KIS schreef in reactie op de evaluatie dat er *“meer gewicht [moest komen] tussen inbreng SZW en andere stakeholders, waaronder belanghebbenden, gebruikers kennisproducten, andere kennisinstituten, samenwerkingspartners, en andere opdrachtgevers als bijvoorbeeld andere ministeries”*⁹.

Eerder beschreven we dat langer lopende projecten volgens KIS de mogelijkheid bieden tot duurzame samenwerking met externe stakeholders. Zo kan met stakeholders gedurende de hele uitvoering van het meerjarenprogramma worden samengewerkt.¹⁰ Door deze continue samenwerking wil KIS externe stakeholders meer invloed op de programma-ontwikkeling en -uitvoering geven.

Er zijn verschillende activiteiten die KIS inzet om input te verzamelen voor de programma-ontwikkeling, namelijk:

- Benen-op-tafelsessies met betrokkenen van SenI, waarin grotere thema's op dat moment en in de toekomst werden besproken;
- Jaarbijeenkomsten waarbij een grote diversiteit aan stakeholders bij elkaar gebracht werden én waarbij KIS grotere thema's op dat moment en in de toekomst kon ontwaren;
- Kennisateliers gericht op één thema, waaraan een grote groep betrokken stakeholders kon deelnemen en waarbij KIS ontwikkelingen binnen dat thema kon ontwaren;
- De KIS-community waarin circa 15 externe stakeholders structureel werden betrokken;

⁹ Bron: “Reactie KIS op het rapport van de evaluatie van het Kennisplatform en blik op de toekomst” [intern document], 22 februari 2021.

¹⁰ Zulke intensieve en duurzame samenwerking bestaat overigens ook met SZW, zowel projectoverstijgend als binnen projecten.

- Jaarlijks een consultatieronde onder externe stakeholders over hun kennisbehoeften van dat jaar;
- De Raad van Advies die op grote lijnen advies aan KIS uitbrengt over wat er in het werkveld speelt.

De tabel hieronder beschrijft hoeveel van deze programma-ontwikkelingsactiviteiten KIS volgens de werkplannen gepland en volgens de jaarlijkse verantwoording uitgevoerd heeft.

Tabel 2.5: Programmaontwikkelingsactiviteiten van KIS met (o.a.) als doel om behoeften in te winnen.

	Benen-op-tafelsessies	Jaarbijeenkomsten	Kennisateliers	KIS-community	Consultatieronde	Raad van Advies
2018	0	1 (200 deelnemers, maar meer aanmeldingen)	4 over de volgende onderwerpen: • Seksuele moraal in diversiteitsperspectief • Religie in het publieke domein • Beeldvorming over integratie en diversiteit • Communicatie tussen sociale diensten en bijstandsccliënten met een migratieachtergrond	n.v.t.	43 gesprekken, 60 personen	11 leden
2019	0	1 (circa 300 deelnemers) over 'Religie: geloven in een seculiere samenleving'	3 over de volgende onderwerpen: • Nieuw inburgeringsstelsel • Eenzaamheid bij migrantenouders • Kinderen van EU-arbeidsmigranten	2 verkennende bijeenkomsten met experts	Meer dan 40 gesprekken	9 leden
2020	1	1 online talkshow (met ruimte voor chatvragen) over 'Inclusief lokaal beleid'	4 over de volgende onderwerpen: • Institutioneel racisme • Inburgering en participatie van statushouders • Segregatie op de woningmarkt • Corona, maatschappelijke spanningen en lokaal bestuur	Er zijn 14 leden (streef-aantal van 25 door corona niet bereikt)	20 gesprekken gepland	7 leden (aantal doorgestroomd naar KIS-community, nieuwe voorzitter)

	Benen-op-tafelsessies	Jaarbijeenkomsten	Kennisateliers	KIS-community	Consultatieronde	Raad van Advies
2021	NB (organisatie wel aan bod gekomen tijdens overleg SZW-KIS)	1 fysieke bijeenkomst (online deelnemen was mogelijk) over 'Wijkaanpak op maat'	3 over de volgende onderwerpen: • Uitsluiting door geautomatiseerde systemen • Excuses slavernijverleden • Versterken weerbaarheid arbeidsmigranten	Er zijn 18 leden, die bij (de organisatie van) meerdere activiteiten nauw betrokken waren	3 consultatiesessies met 25 stakeholders en medewerkers van het ministerie (waaronder KIS-community en RvA)	7 leden
2022	1	1 fysieke bijeenkomst gepland	3 gepland	Er zijn 14 leden, inzet op groei naar 20 leden en verbinding van de KIS-community aan de activiteiten en medewerkers van KIS o.a. door organisatie van twee netwerkbijeenkomsten	Voor het meerjarenprogramma: 30 individuele gesprekken en drie consultatiesessies met 25 stakeholders	6 leden
2023	1	1 fysieke bijeenkomst gepland met als thema 'Als het stormt in de wereld, waait het ook in Nederland' (ter vervanging van de jaarbijeenkomst die in 2022 niet kon doorgaan vanwege een brand)	2 gepland	Er zijn 16 leden, een interne evaluatie is gepland maar blijkt niet nodig	Geen nieuwe consultatie gepland	6 leden
2024	1	0 (om financiële redenen)	Geen geplande kennisateliers, maar een kennisatelier kan wel een mogelijk antwoord zijn op een portaalvraag ¹¹	Om financiële redenen wordt de KIS-community beëindigd	Geen nieuwe consultatie gepland	7 leden (met één lid gegroeid sinds werkplan)

¹¹ We kunnen op basis van de ontvangen documenten nog niet zeggen of dit gebeurd is.

De jaarbijeenkomsten worden sinds 2022 eens per twee jaar georganiseerd, waar dat voorheen eens per jaar was (die keuze is ook gevoed door het afgenomen budget, dat in 2024 gecorrigeerd voor inflatie 81 procent de waarde heeft van het budget dat KIS in 2018 ontving). Kennisateliers kunnen worden georganiseerd als daarin binnen een project behoefte is (het instrument blijft bestaan), maar hiervoor wordt in de werkplannen geen geld gereserveerd. Klankbordgroepen en de KIS-community zijn afgeschaft. Een consultatie in het veld is alleen in 2022 uitgevoerd. De Raad van Advies bestaat nog wel, net als de benen-op-tafelsessies.

Vanwege de nieuwe werkwijze van KIS, waarbij het meerjarenprogramma leidend is voor de invulling van de vier betreffende jaren, is er blijkens het interview met KIS minder behoefte aan generieke activiteiten gericht op het ophalen van kennisbehoeften in het veld. Die kennisbehoeften worden – zoals we hierboven beschreven – volgens KIS doorlopend opgehaald binnen projecten. KIS geeft aan nu het veld te consulteren gedurende projecten, dan staan de onderzoekers immers ook in nauw contact met het veld/de belangrijkste stakeholders.¹² KIS heeft inmiddels een volgende consultatieronde onder externe partners aangekondigd voor het opstellen van het komende meerjarenprogramma.

2.6 De rol van vraagbaak

KIS vervult de rol van vraagbaak voor een breed publiek. Organisaties kunnen vragen indienen bij KIS, die vervolgens door een portaalcommissie behandeld worden. De portaalcommissie besluit of vragen snel beantwoord kunnen worden of meer inzet behoeven. De rol van vraagbaak biedt KIS een mogelijkheid in te spelen op actualiteiten die in de werkplannen nog niet voorzien waren.

Met het huidige meerjarenprogramma is besloten om de thema's en programmalijnen van KIS zwaarder te laten meewegen bij de beoordeling van de portaalvragen. Oftewel: de portaalvragen moeten binnen de scope van KIS vallen.¹³ Kleine portaalvragen die binnen de scope van KIS vallen en alle portaalvragen die buiten de scope vallen, worden zo snel mogelijk en beknopt beantwoord. Portaalvragen die bij de scope van KIS passen, kunnen in meer detail behandeld worden.

Soms worden portaalvragen geherformuleerd zodat de kennis die wordt opgeleverd voor een bredere doelgroep nuttig is. Dan is een portaalproject bijvoorbeeld niet al te sterk op één organisatie gericht, maar in plaats daarvan op de gehele sector waarbinnen die organisatie valt. Dat leidt immers tot meer samenhang van portaalvragen en -projecten met het meerjarenprogramma.

Verder is de rol van vraagbaak sinds het vorige meerjarenprogramma niet aangepast.

¹² Dit blijkt uit directie- en coördinatorenoverleggen SZW en KIS.

¹³ Uitzonderingen zijn mogelijk wanneer een portaalvraag aansluit op de actualiteit.

2.7 De rol van kennismakelaar

Voor SZW is het belangrijk dat KIS niet alleen als kennisproducent, maar ook als kennismakelaar fungeert. Er is immers al veel kennis beschikbaar op het terrein van integratie en inclusie; het is zaak die kennis in de praktijk te implementeren, niet (altijd) om meer kennis te produceren.

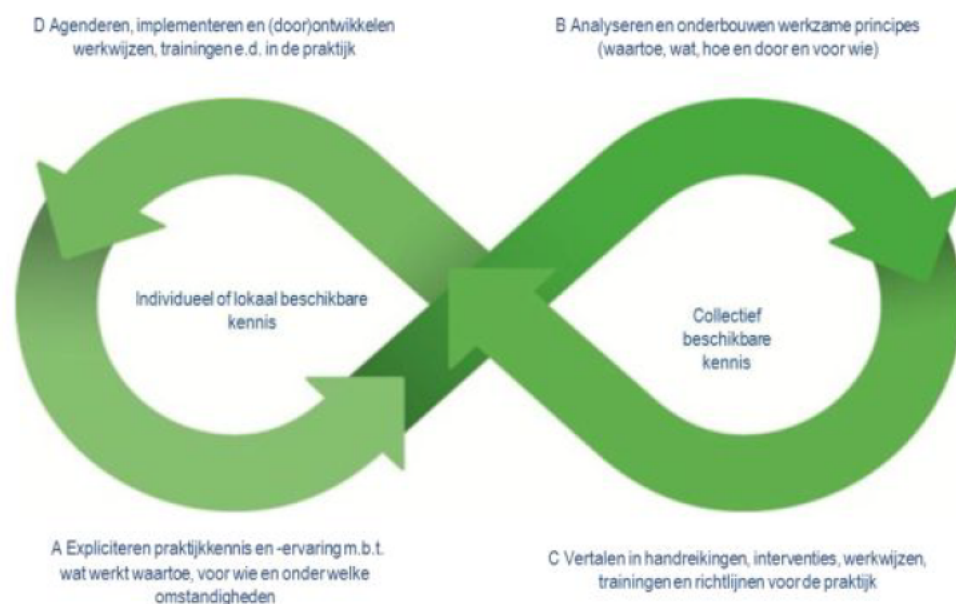
In het meerjarenprogramma 2022-2025 onderschrijft KIS het belang van de rol van kennismakelaar. Daarover schrijft KIS: *“Nadat we in de vorige periode voorzichtig zijn begonnen met het ontsluiten van actuele en relevante publicaties van andere kennisinstellingen, zetten we daar in deze nieuwe periode sterker op in. Het doel is om de KIS-website als de eerste en meeste logische vindplaats te positioneren voor kennis over migratie, diversiteit en inclusief samenleven, ofwel een centrale vindplaats. Het streven daarbij is niet om volledig te zijn, omdat dat een onevenredig grote inspanning zou vragen. De opzet is om binnen de programmatische keuzes van KIS zoals opgenomen in [het meerjarenprogramma 2022-2025] de meest actuele en relevante (wetenschappelijke) publicaties te ontsluiten.”*

De exacte invulling en omvang van de rol van kennismakelaar is sinds 2022 tijdens directieoverleggen en coördinatorenoverleggen vaak besproken. In eerste instantie was het de bedoeling dat KIS publicaties van andere kennisinstellingen “los” op de KIS-website zou publiceren, met een toelichting geschreven door KIS. KIS twijfelde of deze invulling van de rol van kennismakelaar de meest effectieve en efficiënte was. Uiteindelijk is ervoor gekozen zogenaamde kennisgidsen te publiceren waarin zowel KIS-publicaties als externe publicaties bijeen gebracht zouden worden. Op het moment van schrijven werkt KIS aan twee kennisgidsen: een over Roma en Sinti en een over het opvoeden van jongeren met een migratieachtergrond. Deze kennisgidsen zijn nog niet openbaar.

2.8 Gebruik van het kennislemniscaat

In alle meerjarenprogramma's van KIS verwijst KIS naar het kennislemniscaat als basis voor haar werkwijze. Ook Movisie maakt actief gebruik van het kennislemniscaat. Het kennislemniscaat ziet er als volgt uit:

Figuur 2.1: Kennislemniscaat

Aan de hand van het kennislemniscaat bepaalt KIS 1) in welke fase de kennisproductie zich op enig moment bevindt en 2) wat er nodig is om maximale impact in het veld te bereiken.

Door de langer lopende lijnen in de programma-ontwikkeling is het eenvoudiger geworden om te bepalen "op welke hoek" van het kennislemniscaat KIS op enig moment staat. Daar is meer tijd voor. Zo kan een programmalijn starten bij een kennisinventarisatie. De plaatsing in het kennislemniscaat gebeurt in samenwerking met betrokken stakeholders.

Dat elke hoek van het kennislemniscaat kan leiden tot een andere vorm van kennisproductie, zien we terug in de werkplannen van KIS. Daarin wordt beschreven waarom op enig moment voor een bepaald kennisproduct gekozen wordt. Soms wordt een jaar afgerond met een rapport, soms met een bijeenkomst, soms met een stappenplan of checklist, enzovoorts.

Opbrengsten van KIS

Dit hoofdstuk gaat over de prestaties van KIS, namelijk de kennisproducten (3.1) en hoe die prestaties beoordeeld worden door het publiek van KIS (3.2). We sluiten af met een onze beoordeling van de opbrengsten (3.3).

Box 3.1 Bronnen voor dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk presenteren we de enquêteresultaten. Ook maken we gebruik van de schriftelijke bronnen over KIS, zoals de website en de verantwoordingen aan het einde van het jaar.

3.1 Feitelijke opbrengsten van KIS

In de werkplannen geeft KIS een indicatie van het soort kennisproduct dat in een jaar opgeleverd gaat worden. Kennisproducten zijn er in vele vormen, zoals rapporten, instrumenten, infographics, incidentele bijeenkomsten of structurele netwerken. Enkele voorbeelden van dat soort plannen zijn:

Project Informeel moskeeonderwijs, beschreven in werkplan 2022: artikelen over het (al ontwikkelde) kwaliteitskader, een instrument voor zelfevaluatie/zelfinspectie, uitbouw netwerk door middel van presentaties bij individuele moskeeën en koepels en samenwerkingsverbanden, mogelijk één of meerdere (online) bijeenkomsten, inzicht in mogelijkheid tot een zelfstandige capaciteit om het kwaliteitskader te implementeren

Project Informeel moskeeonderwijs, beschreven in werkplan 2023: artikelen over het (al ontwikkelde) kwaliteitskader, een instrument voor zelfevaluatie/zelfinspectie, uitbouw netwerk door middel van presentaties bij individuele moskeeën en koepels en samenwerkingsverbanden, één of meerdere leernetwerken, inzicht in mogelijkheid tot een zelfstandige capaciteit om het kwaliteitskader te implementeren

Project Informeel moskeeonderwijs, beschreven in werkplan 2024: artikelen over het (al ontwikkelde) kwaliteitskader, uitbouw netwerk door middel van presentaties bij individuele moskeeën en koepels en samenwerkingsverbanden, één of meerdere leernetwerken, mogelijk aanvullende instrumenten voor zelfevaluatie/zelfinspectie

Het komt ook voor dat gedurende de programma-uitvoering wordt gekozen voor een ander soort kennisproduct dan aan het begin van het jaar was voorzien. In de verantwoording van 2022 van het project 'Implementatie wat-werkt-kennis binnen HRM- en recruitersopleidingen' staat bijvoorbeeld: *"Er is geen notitie gemaakt voor (en met) de stakeholders op het gebied van HRM over de stand van zaken als het gaat om aanpassing van het curriculum en actiepunten voor de toekomst. We hebben in plaats daarvan een artikel gemaakt voor socialevraagstukken.nl waarin beschreven staat wat de stand van zaken is en wat de afspraken zijn die zijn gemaakt met het LO-HR."*

Een deel van de prestaties worden door KIS op de website openbaar gemaakt. In de tabel hieronder hebben we dat deel van de opbrengsten weergegeven aan de hand van enkele functies die KIS vervult.

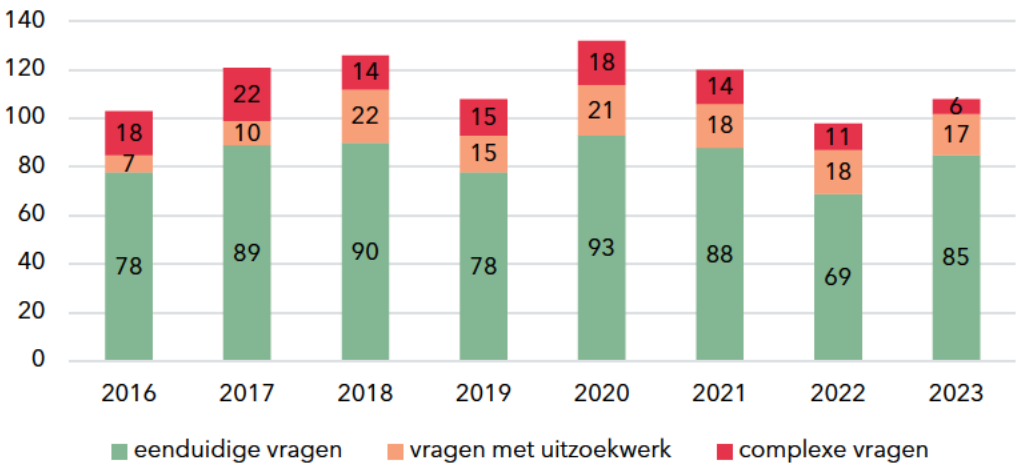
Tabel 3.1: Aantal publicaties en producten van KIS per jaar per functie

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ontwikkeling en benutting kennis							
Totaal aantal verschenen publicaties (incl. gepubliceerde portaalprojecten)	34	34	30	40	16	24	22
Totaal aantal verschenen e-learnings en workshops	1	2	0	2	1	2	2
Portaalfunctie							
Aantal beantwoorde vragen (incl. portaalprojecten)	126	108	132	120	98	108	55 (alleen eerste helft van jaar)
Aantal gedeelde externe publicaties	4	3	3	5	6	10	4
Communicatie							
Aantal verschenen artikelen op KIS-website	108	101	113	211	94	67	30

Aan het einde van het vorige meerjarenprogramma was het aantal publicaties het hoogst. Met het nieuwe meerjarenprogramma is het aantal publicaties afgenomen. Kennis kan ook gepubliceerd worden in de vorm van instrumenten of gedeeld worden tijdens workshops. Afgaande op

de website was het aantal gepubliceerde e-learnings en workshops ongeveer twee. Het aantal beantwoorde portaalvragen ligt in 2022 en 2023 op ongeveer honderd. De rol van kennismake-
laar valt ook onder de portaalfunctie, in dat kader zien we dat er in 2023 tien externe publicaties
gedeeld zijn. In 2024 zijn dat er weer minder. Ten slotte is ook het aantal artikelen op de KIS-
website afgenomen sinds 2021. Dat laatste is een bewuste keuze geweest, omdat incidentele
artikelen volgens KIS en SZW minder goed zouden aansluiten op de onderbouwde kennisrol van
KIS.

Figuur 3.1: Aantal en complexiteit beantwoorde vragen 2016 t/m 2023

In de figuur hiernaast hebben we het aantal beantwoorde portaalvragen per jaar weergegeven. Deze aantallen zijn over 2024 nog niet bekend. Er zijn drie typen portaalvragen: eenduidige vra-
gen die direct beantwoord kunnen worden, vragen met uitzoekwerk waarvoor de onderzoekers
het een en ander aan kennis bij elkaar moeten brengen, en complexe vragen die tot een nieuw
portaalproject leiden.

In de figuur is te zien dat het aantal portaalprojecten een piek bereikte in 2020. Toen werden er
132 vragen beantwoord. In 2021 en 2022 nam het aantal portaalvragen enigszins af, in 2023 is
het aantal weer wat hoger geworden. Het aantal vragen met uitzoekwerk is in de periode 2021
tot en met 2023 ongeveer gelijk, terwijl er meer wisselingen zijn in het aantal eenduidige vragen
en het aantal complexe vragen.

KIS verantwoordt aan het einde van het jaar de besteding van de subsidie richting SZW. In die
verantwoording staat ook het jaarlijks communicatiebereik beschreven. Die cijfers zijn hieronder
weergegeven.

Tabel 3.2: Communicatiebereik van KIS via media per jaar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Websitebezoeken	206.000	272.760	361.786	388.965	518.521	528.970
Unieke bezoekers	NB	NB	271.097	288.552	239.883	265.631
Gedownloadte publicaties	NB	NB	39.486	35.124	27.502	10.701
Grootste aantal downloads van publicatie	1.483	1.038	NB	NB	NB	NB
Grootste aantal views	3.500	3.852	NB	NB	NB	NB
Tweets	NB	NB	348	336	249	249
Twittervolgers	2.178	2.379	2.597	2.738	2.773	2.716

LinkedIn-berichten	NB	NB	252	324	267	264
LinkedIn-volgers	2.188	3.744	6.458	9.310	12.911	16.193
Nieuwsbrieven verstuurd	NB	NB	19	22	13	9
Nieuwsbriefabonnees	10.136	11.085	12.100	13.088	13.471	13.471
Doorklikratio	NB	NB	30%	30%	40%	23%
Vermeldingen KIS in overige media	192	143	NB	NB	NB	NB

NB: In de bovenstaande tabel staat vaak aangegeven dat cijfers niet beschikbaar zijn. Dat komt omdat KIS de communicatiecijfers tot eind 2019 op een andere manier registreerde dan daarna. Voor de volledigheid zetten we deze registratiemethoden wel naast elkaar.

Ten opzichte van voorgaande jaren is groei te zien in het aantal websitebezoeken en het aantal volgers op LinkedIn. Het aantal nieuwsbriefabonnees is gestabiliseerd. De overige communicatiecijfers zijn in 2023 afgenomen ten opzichte van 2022. Het totaal aantal downloads was in 2022 meer dan het dubbele van het aantal downloads in 2023. Het aantal Twittervolgers (inmiddels X) steeg in de periode van 2016 tot en met 2022, en nam in 2023 iets af.

3.2 Gebruikersperspectief op de opbrengsten

In paragraaf 1.3 van dit rapport beschreven we dat we in november 2024 een enquête hebben uitgezet onder kennisgebruikers van KIS. De respons bestond uit drie groepen: warme contacten van SZW, warme contacten van KIS en nieuwsbriefabonnees van KIS.

Door middel van de enquête hebben we met name in kaart gebracht hoe de opbrengsten van KIS gewaardeerd worden door de doelgroep. In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven we eerst de samenstelling van de respons en vervolgens het gebruikersperspectief op de opbrengsten van KIS.

3.2.1 Samenstelling respons

We verzamelden enkele kenmerken van de enquêterespondenten, namelijk sector, functie en het KIS-thema waarmee zij het meest bezig zijn in hun werk. Deze kenmerken lopen we hieronder na.

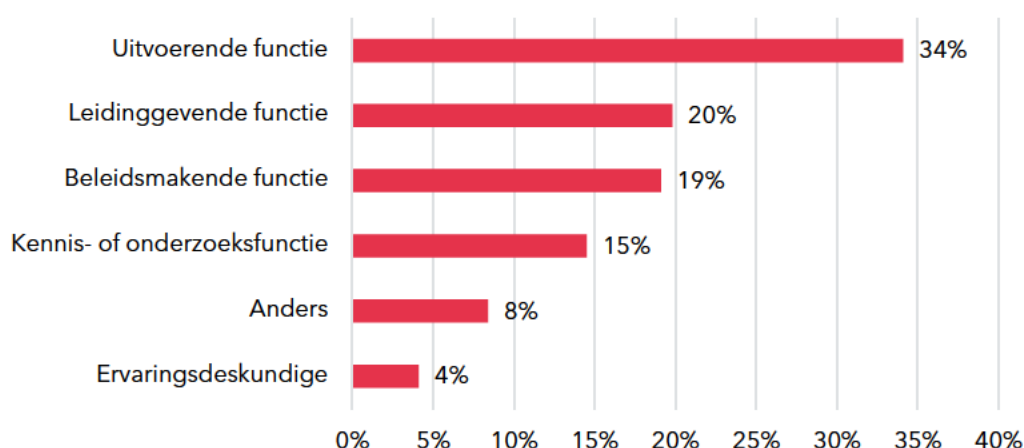
Figuur 3.2: Sector waar respondenten werkzaam zijn

In de figuur hierboven zijn de vertegenwoordigde **sectoren** in de respons weergegeven. Het aandeel respondenten uit de sector onderwijs, onderzoek en advies is het grootste, samen met de sector Zorg en Welzijn (beide 21%). Koepels en maatschappelijke organisaties, en gemeenten zijn daarna het grootst in de respons (respectievelijk 18% en 17%).

Wanneer we naar de **functies** van de respondenten kijken, vormen uitvoerend professionals met 34 procent het grootste aandeel. Dat zijn veelal professionals die direct contact hebben met burgers/inwoners/klanten/cliënten enzovoorts. Daarna vormen leidinggevenden en beleidsmakers in de respons de grootste groepen met respectievelijk 20 en 19 procent. We hebben in 2024 ook een functie toegevoegd, namelijk ervaringsdeskundigen. Zij vormen 4 procent van de respons. 8 procent van de respondenten hebben een andersoortige functie in hun organisatie, bijvoorbeeld trainer of kwaliteitsfunctionaris.

Figuur 3.3: Type functie waarin respondenten werkzaam zijn

Ten slotte hebben we respondenten gevraagd welk **thema** van KIS het vaakst in hun werk voorkomt. Met thema's bedoelen we in dit geval de tien programmalijnen van KIS, plus het additionele thema Roma en Sinti.

Tabel 3.3: Belangrijkste thema waarmee stakeholders bezig zijn (naar sector)

	Zorg en welzijn	Onderwijs, onderzoek en advies	Koepels en maatschappelijke organisaties	Overig	Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	Bedrijfsleven	(Zelf)organisaties	Rijk	Totaal
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	15%	19%	3%	6%	3%	7%	11%	5%	10%
Emancipatie en zelfbeschikking	2%	1%	1%	0%	1%	2%	8%	0%	2%
Informele netwerken versterken	5%	1%	3%	0%	2%	4%	11%	0%	3%
Gelijke kansen arbeidsmarkt	2%	7%	10%	0%	12%	21%	5%	23%	9%
Gelijke kansen nieuwkomers	9%	15%	33%	0%	25%	9%	24%	23%	19%
Institutioneel racisme bij overheid	1%	2%	1%	0%	2%	0%	14%	8%	2%
Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	11%	16%	0%	0%	2%	7%	3%	0%	7%
Van polarisatie naar verbinding	6%	9%	7%	6%	13%	4%	3%	8%	8%
Samenleven in superdiversiteit	15%	2%	9%	19%	12%	2%	3%	5%	8%
Discriminatie verminderen	1%	0%	1%	0%	1%	0%	3%	0%	1%
Roma en Sinti	0%	0%	1%	0%	1%	0%	3%	0%	0%
Anders	34%	26%	32%	63%	28%	45%	14%	30%	31%
Totaal N	133	137	117	16	109	56	37	40	645

Het vaakst geven respondenten uit de verschillende sectoren aan dat zij zich bezighouden met andere thema's dan waar KIS zich op richt. Van de gehele respons is dit 31 procent. In hoofdstuk 5 zetten we uiteen welke andere thema's dat zijn.

Daarna is het thema 'Gelijke kansen voor nieuwkomers' onder respondenten het meest voorkomend met 19 procent, met name bij respondenten werkzaam bij koepels en maatschappelijke organisaties, gemeenten en uitvoeringsorganisaties en (zelf)organisaties. Vervolgens zijn 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt' en 'Opvoeding en ontwikkeling jongeren' het belangrijkste voor de respondenten.

3.2.2 Waardering van kennisproducten van KIS

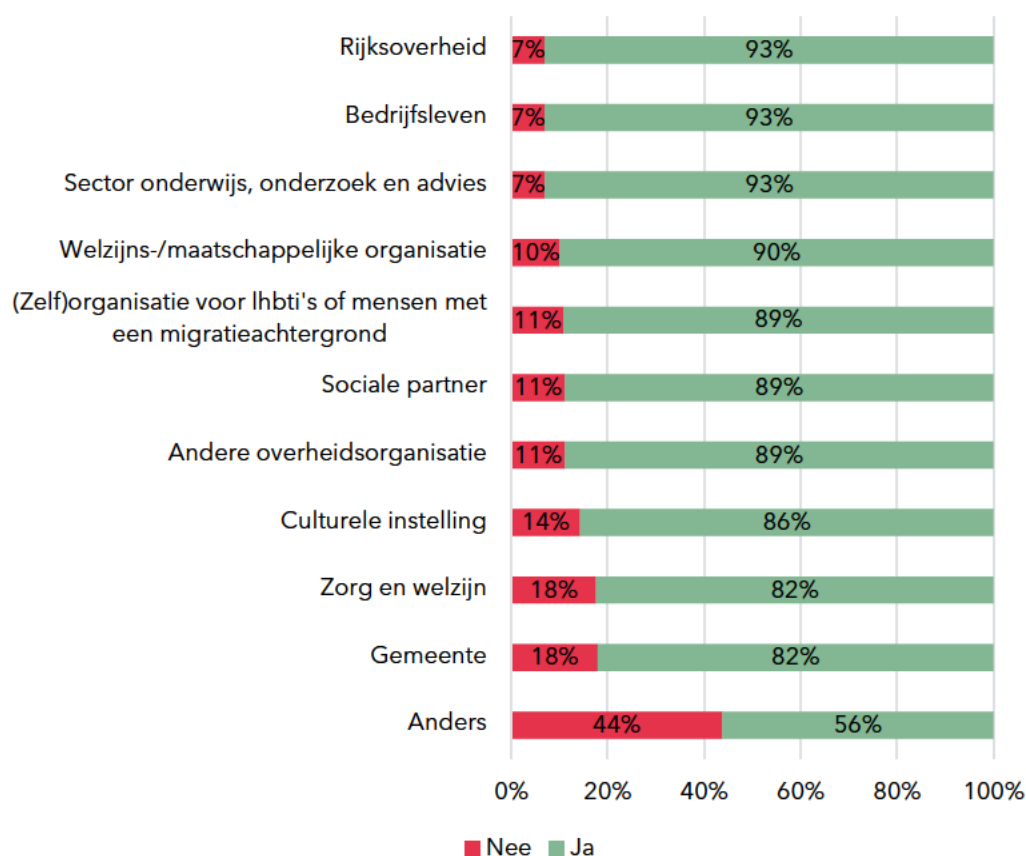
Allereerst bespreken we hoe bekend KIS is bij de respondenten. Verderop in deze paragraaf gaan we in op de beoordeling van de kennisproducten en de beoordeling van KIS.

Bekendheid van KIS bij respondenten

Bekendheid van KIS hebben we op twee manieren uitgevraagd. Allereerst hebben we respondenten expliciet gevraagd of zij KIS kennen. Daarnaast hebben we respondenten naar hun bekendheid met de kennisproducten van KIS gevraagd¹⁴.

¹⁴ Bij de vorige enquête in 2020 bleek immers dat een deel van de respondenten dacht KIS niet te kennen, waarna individuele kennisproducten door hen wel herkend werden.

Figuur 3.4: Bekendheid van KIS naar sector waarin respondenten werkzaam zijn

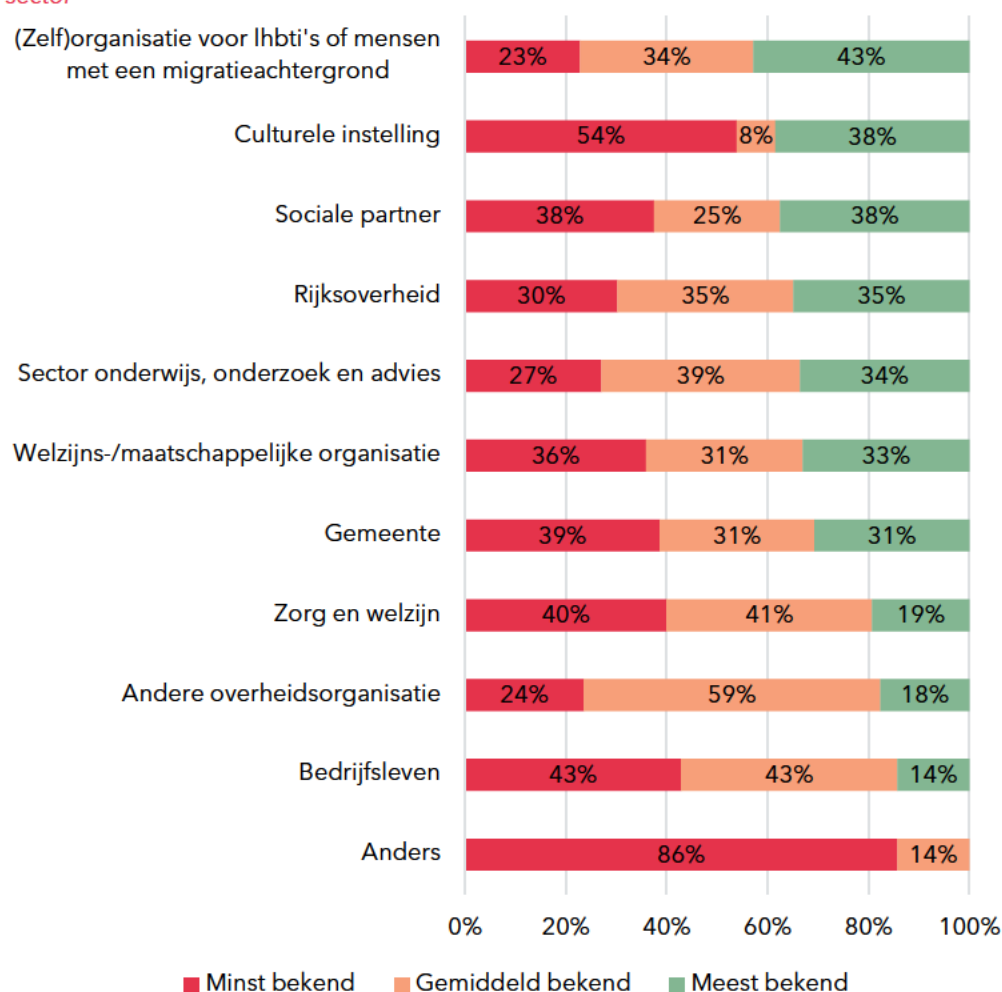
De bovenstaande figuur laat zien welk aandeel zegt KIS te kennen en welk aandeel KIS in eerste instantie niet denkt te kennen. Bij de Rijksoverheid, in het bedrijfsleven en in de sector onderwijs, onderzoek en advies wordt KIS met 93 procent het vaakst herkend. Respondenten werkzaam in andere sectoren geven het minst vaak aan dat zij KIS kennen.

We hebben ook een schaal ontwikkeld om te meten hoe bekend respondenten zijn met KIS. Respondenten die veel verschillende kennisproducten van KIS tot zich hebben genomen scoren hoog op deze schaal. Respondenten die KIS op één manier kennen, bijvoorbeeld alleen als nieuwsbriefabonnee of van één publicatie van KIS, scoren laag op deze schaal. De hoogste bekendheidsscore is 13, de laagste 0 (deze groep heeft geen vervolgvragen meer gekregen).

We hebben de respons vervolgens ingedeeld in drie groepen die elk ongeveer even groot waren: de respondenten die het minst bekend waren met KIS (scores 1 t/m 4), respondenten die gemiddeld bekend zijn met KIS (scores 5 en 6) en respondenten die KIS het beste kennen (scores 7 t/m 13; oftewel: de respondenten die de meeste vormen van kennisproducten hebben geconsumeerd). 5 procent van de totale respons kende geen enkel kennisproduct van KIS en werd dus niet gevraagd KIS of de kennisproducten van KIS te beoordelen.

De volgende figuur laat zien hoeveel respondenten in elke sector onder elke "bekendheids-groep" vallen:

Figuur 3.5: Omvang van de groepen 'minst bekend', 'gemiddeld bekend' en 'meest bekend' naar sector

Respondenten werkzaam bij (zelf)organisaties, georganiseerd voor en door individuen uit minderheidsgroepen, vallen het vaakst onder de groep 'meest bekend'. 43 procent van deze respondenten hebben zeven of meer kennisproducten van KIS tot zich genomen. Respondenten werkzaam bij culturele instellingen vallen het vaakst in de groep 'meest bekend', maar deze sector kent ook een hoog aandeel respondenten in de groep 'minst bekend' (minder dan vijf kennisproducten). Respondenten die werkzaam zijn in een andere sector vallen het vaakst in de groep 'minst bekend' met 86 procent.

In de volgende tabel tonen we de bekendheid met de verschillende kennisproducten van KIS.

Tabel 3.4: Bekendheid van activiteiten en producten van KIS ingedeeld naar KIS-functie

	% "Ja"
Website wel eens bezocht	77%
Nieuwsbriefabonnee	67%
Nieuwsbrief wel eens gelezen	73%
Publicatie bekeken	71%
Workshops/cursussen/trainingen gevolgd	13%

Leernetwerk bijgewoond	8%
Portaalvraag ingediend	4%
Jaarbijeenkomst(en) bijgewoond	11%
Kennisatelier(s) bijgewoond	7%
Andere bijeenkomst(en) bijgewoond	4%

We zien dat de KIS-website met 77 procent het vaakst bekend is onder de respondenten. Daarnaast heeft 73 procent van de respondenten de nieuwsbrief één of meerdere malen gelezen en 71 procent één of meerdere publicaties van KIS bekeken. Van de verschillende bijeenkomsten die KIS organiseert, zijn workshops/cursussen/trainingen (gericht op de benutting van kennis) het meest bezocht met 13 procent, daarna de jaarbijeenkomst (die eerder gericht is op netwerk-ontwikkeling dan kennisoverdracht) met 11 procent.

Binnen elke KIS-programmalijn zijn in 2022, 2023 en 2024 enkele publicaties verschenen. We hebben KIS gevraagd per programmalijn de publicaties in beeld te brengen. Dat waren minimaal twee (over de het additionele thema 'Roma en Sinti') en maximaal acht (over de thema's 'Opvoeding en ontwikkeling jongeren' en 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt'). Vervolgens hebben we respondenten voor wie een thema van KIS het belangrijkste was, gevraagd met welke publicaties binnen dat thema ze bekend waren. Zo konden we de onderstaande top 12 van bekendste publicaties samenstellen:

Figuur 3.6: Bekendste publicaties van KIS, op basis van het percentage respondenten dat zich met het thema bezighoudt en het product kent

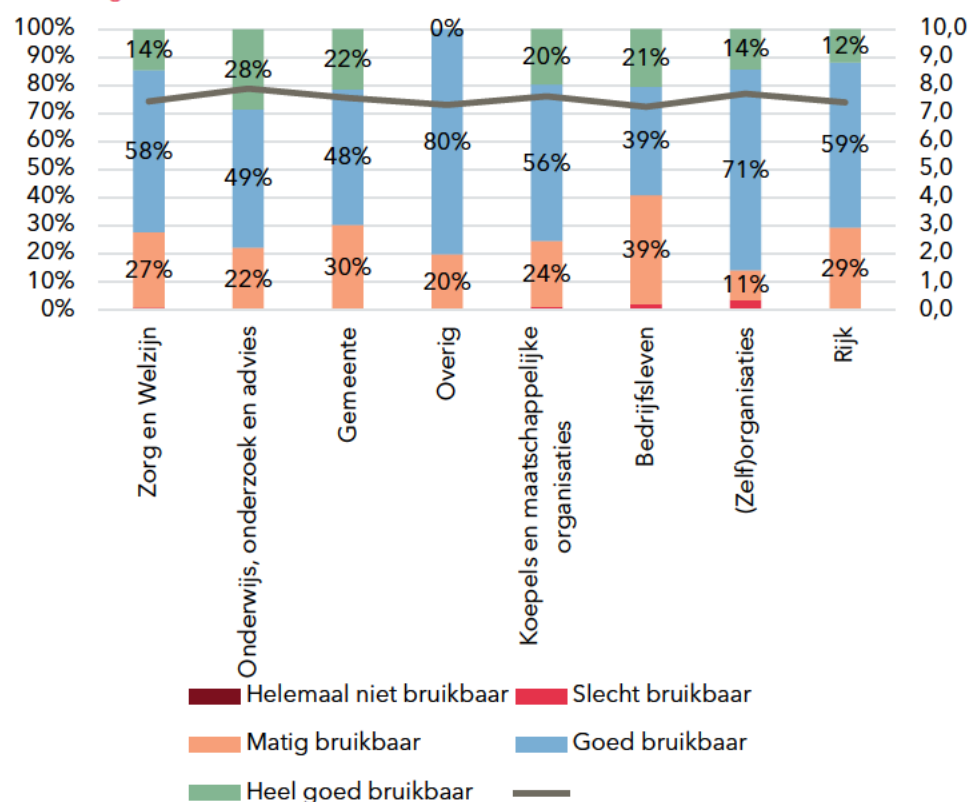

Percentages in de bovenstaande figuur gaan over het aandeel respondenten dat zich met een thema bezighoudt, én vervolgens ook het kennisproduct kent. Zo kent van alle respondenten voor wie het thema 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt' het belangrijkste is, 39 procent de publicatie 'De arbeidsmarktpositie van werkenden met een migratieachtergrond: wat is er tot nu toe bekend?'. De top 12 bevat publicaties binnen thema's die voor de totale respons het meest belangrijk zijn, zoals 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt' en 'Gelijke kansen voor nieuwkomers'. De top 12 bevat ook publicaties die voor de totale respons minder belangrijk is, maar die binnen die groep wél erg bekend zijn, zoals de twee publicaties over het thema 'Van polarisatie naar verbinding'.

Beoordeling van de kennisproducten van KIS

We hebben alle respondenten die een kennisproduct van KIS kenden, vervolgens gevraagd dat kennisproduct of de kennisproducten binnen de voor die respondent belangrijkste programma-lijn van KIS (op bruikbaarheid) te beoordelen. Respondenten die aangaven dat ze kennisproducten van KIS matig tot slecht¹⁵ vonden, hebben we ook gevraagd om een kwalitatieve toelichting op hun beoordeling. De figuur hieronder laat allereerst de beoordeling van de **website** zien.

Figuur 3.7: Bruikbaarheid van de website van KIS op een vijfpuntsschaal (links) en met een cijfer van 1-10 volgens stakeholders

In de figuur is de bruikbaarheid van de website op twee manieren weergegeven: op een vijf-puntsschaal (van 'Helemaal niet bruikbaar' tot 'Heel goed bruikbaar') en als cijfer van 0 tot en met 10. In de sector onderwijs, onderzoek en advies wordt de website het vaakst 'Heel goed

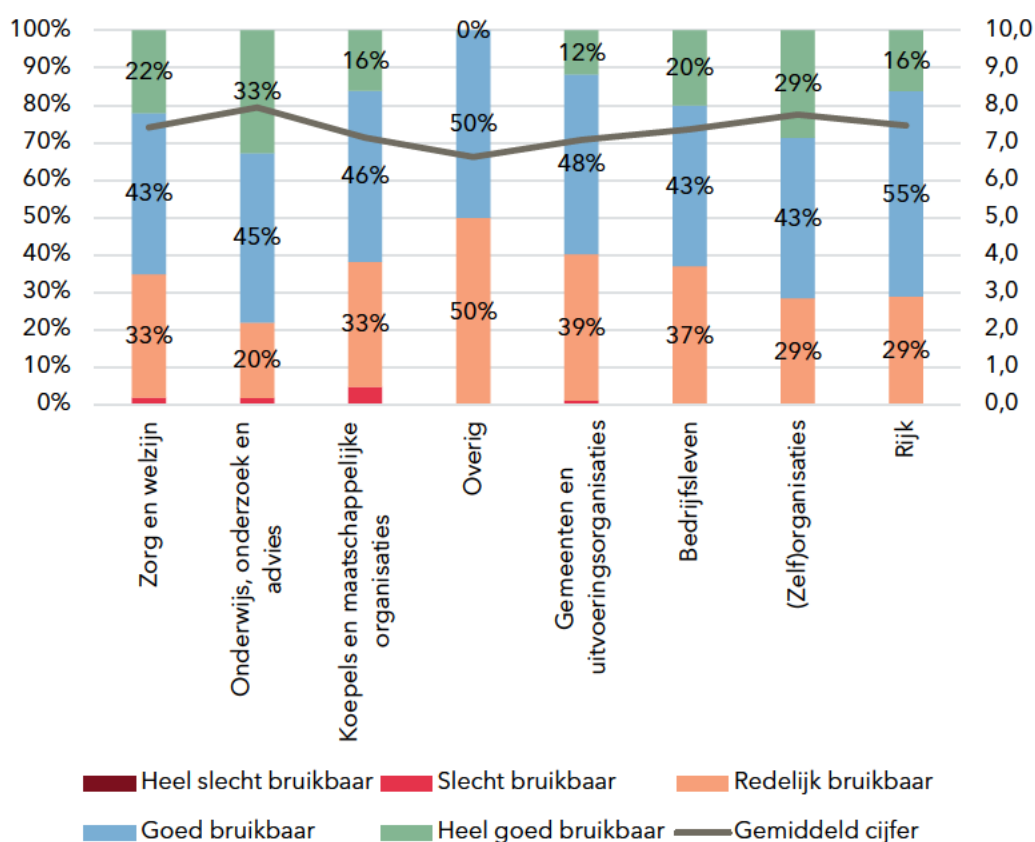
¹⁵ Of het equivalent daarvan, afhankelijk van de vraagstelling.

bruikbaar' gevonden. Door respondenten werkzaam bij (zelf)organisaties wordt de website het vaakst 'Slecht bruikbaar' genoemd. Het gaat echter om een laag percentage: 4 procent. De meeste respondenten vinden de website van KIS 'Goed bruikbaar'. Het gemiddelde cijfer ligt bij alle sectoren tussen een 7 en 8.

Als respondenten de bruikbaarheid van de website beoordeelden als "Matig bruikbaar" tot "Helemaal niet bruikbaar", dan werden zij gevraagd een toelichting te geven op hun beoordeling. Rode lijnen in hun antwoorden waren dat de website niet eenvoudig te navigeren was en/of dat het lastig was (oudere) informatie te vinden.

Het volgende kennisproduct dat respondenten hebben beoordeeld, is de **nieuwsbrief** van KIS. Ook de bruikbaarheid van de nieuwsbrief tonen we aan de hand van een vijfpuntsschaal en een cijfer van 1 tot 10. In de sector onderwijs, onderzoek en advies vinden respondenten de nieuwsbrief het vaakst 'Heel goed bruikbaar'. Koepels en maatschappelijke organisaties vinden met 5 procent de nieuwsbrief het vaakst 'Slecht bruikbaar'. Er zijn geen respondenten die de nieuwsbrief 'Heel slecht bruikbaar' vinden. Het gemiddelde cijfer voor de nieuwsbrief ligt tussen een 6,5 en 8.

Figuur 3.8: Beoordeling van respondenten van de bruikbaarheid van de KIS-nieuwsbrief (links op een vijfpuntsschaal, rechts met een cijfer van 1-10)

Als respondenten de bruikbaarheid van de nieuwsbrief beoordeelden als "Matig bruikbaar" tot "Helemaal niet bruikbaar", dan werden zij gevraagd een toelichting te geven op hun beoordeling. Rode lijnen in hun antwoorden waren dat de nieuwsbrief te veel onderwerpen bevat en/of dat er focus ontbreekt. Deze respondenten verklaarden hun score ook vaak door te zeggen dat de nieuwsbrief voor hun functie óf voor de doelgroep waarop zij zich richten minder relevant was.

We hebben respondenten gevraagd alleen de kennisproducten te beoordelen binnen het thema dat voor hen het belangrijkste is. De beoordeling viel uiteen in drie aspecten: betrouwbaarheid, actualiteit en bruikbaarheid. In de tabel hiernaast is **betrouwbaarheid** uitgesplitst naar sector en thema:

Tabel 3.5: Beoordeling van de betrouwbaarheid van de kennisproducten van KIS door stakeholders, uitgesplitst naar sector en thema

Sector	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoorden	Standaarddeviatie
Zorg en Welzijn	8,3	58	1,3
Onderwijs, onderzoek en advies	8,7	83	1,3
Koepels en maatschappelijke organisaties	8,3	60	1,7
Overig	8,5	3	1,3
Gemeenten	8,3	55	1,4
Bedrijfsleven	8,2	28	1,5
(Zelf)organisaties	8,1	23	1,3
Rijk	8,0	27	1,3
Thema	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoorden	Standaarddeviatie
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	8,6	49	1,5
Emancipatie en zelfbeschikking	8,1	7	,9
Informele netwerken versterken	7,9	24	1,3
Gelijke kansen arbeidsmarkt	8,4	42	1,6
Gelijke kansen nieuwkomers	8,3	97	1,4
Institutioneel racisme bij overheid	8,7	21	1,5
Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	8,7	31	1,1
Van polarisatie naar verbinding	8,6	52	1,1
Samenleven in superdiversiteit	8,2	28	1,4
Discriminatie verminderen	7,8	4	0,0
Roma en Sinti	7,8	5	1,6
Anders	8,1	80	1,6
Totaal	8,3	440	1,4

Het totaal aantal respondenten dat de kennisproducten binnen het eigen KIS-thema heeft beoordeeld op betrouwbaarheid is 440. Een groot aandeel van de totale respons viel af omdat zij geen kennisproducten van KIS binnen hun thema kenden.

Betrouwbaarheid werd door respondenten beoordeeld op een vijfpuntsschaal van 'Slecht' tot 'Uitstekend'. Die vijfpuntsschaal hebben we voor het gemak omgezet naar een cijfer op een schaal van 1 tot 10. De sector onderwijs, onderzoek en advies geeft KIS-kennisproducten binnen hun belangrijkste thema op betrouwbaarheid het hoogste cijfer: een 8,7. De andere sectoren geven KIS-kennisproducten gemiddeld ook een cijfer tussen de 8,0 en de 8,5. Van alle KIS-programmalijnen worden de kennisproducten binnen de programmalijnen 'Professionalisering van zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals' en 'Institutioneel racisme bij de overheid' als het meest betrouwbaar beoordeeld met een 8,7. Cijfers lopen uiteen van een 7,8 tot een 8,7. Gemiddeld wordt de betrouwbaarheid van de kennisproducten van KIS met een 8,3 beoordeeld.

Als respondenten de betrouwbaarheid van kennisproducten beoordeelden als "Matig" tot "Slecht", dan werden zij gevraagd een toelichting te geven op hun beoordeling. Deze respondenten twijfelen met name aan betrouwbaarheid omdat zij vraagtekens zetten bij de methodologie van KIS. Ze vinden dat onderzoeken niet representatief zijn en een te smalle empirische basis hebben. Het komt ook voor dat respondenten vinden dat onderzoek te veel gebaseerd is op stedelijke gebieden (met name de Randstad) en te weinig op perifere gebieden. Ook ontbreekt het volgens respondenten aan meer onderbouwing met wetenschappelijk onderzoek naar menselijk gedrag in het algemeen.

De tabel hieronder gaat over de **actualiteit** van de kennisproducten van KIS.

Tabel 3.6: Beoordeling van de actualiteit van de kennisproducten van KIS door stakeholders, uitgesplitst naar sector en thema

Sector	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoorden	Standaarddeviatie
Zorg en Welzijn	7,9	60	1,9
Onderwijs, onderzoek en advies	8,2	83	1,6
Koepels en maatschappelijke organisaties	7,5	58	1,9
Overig	8,5	3	1,3
Gemeenten	7,8	54	1,6
Bedrijfsleven	7,8	26	1,9
(Zelf)organisaties	8,3	24	1,4
Rijk	7,8	28	1,7
Thema	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoorden	Standaarddeviatie
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	8,1	52	1,7
Emancipatie en zelfbeschikking	8,6	8	1,7
Informele netwerken versterken	7,6	26	1,8
Gelijke kansen arbeidsmarkt	8,3	43	1,5
Gelijke kansen nieuwkomers	7,8	95	1,7
Institutioneel racisme bij overheid	8,2	19	1,6

Sector	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoor- den	Standaarddeviatie
Zorg, welzijn- en onderwijs- professionals	8,0	33	1,5
Van polarisatie naar verbin- ding	7,6	50	1,5
Samenleven in superdiversi- teit	8,1	28	2,0
Discriminatie verminderen	7,8	4	,0
Roma en Sinti	8,2	5	1,9
Anders	7,5	76	1,9
Totaal	7,9	439	1,7

Actualiteit werd door respondenten beoordeeld op een vijfpuntsschaal van 'Slecht' tot 'Uitstekend'. Die vijfpuntsschaal hebben we voor het gemak omgezet naar een cijfer op een schaal van 1 tot 10. Respondenten werkzaam in overige sectoren geven de actualiteit van de KIS-producten binnen het voor hen belangrijkste thema het hoogste cijfer: een 8,5. Dit zijn slechts drie respondenten. Andere sectoren geven de actualiteit van KIS-producten een cijfer tussen de 7,8 en 8,3. Van alle KIS-programmalijnen worden kennisproducten binnen de programmalijnen 'Emancipatie en zelfbeschikking' als het meest actueel beoordeeld met een 8,6. Cijfers lopen uiteen van een 7,6 tot een 8,6. Gemiddeld wordt de actualiteit van de kennisproducten van KIS met een 7,9 beoordeeld.

Als respondenten de actualiteit van kennisproducten beoordeelden als "Matig" tot "Slecht", dan werden zij gevraagd een toelichting te geven op hun beoordeling. Deze respondenten gaven aan dat zij te veel herhaling van bepaalde onderwerpen ervaren. Zij zien ontwikkelingen in hun werk eerder dan dat KIS deze ontwikkelingen aankaart.

In de tabel hieronder zijn cijfers over **bruikbaarheid** van de KIS-producten weergegeven.

Tabel 3.7: Beoordeling van de bruikbaarheid van de kennisproducten van KIS door stakeholders, uitgesplitst naar sector en thema

Sector	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoor- den	Standaarddeviatie
Zorg en Welzijn	7,8	63	1,6
Onderwijs, onderzoek en advies	8,0	88	1,5
Koepels en maatschappe- lijke organisaties	7,2	59	1,7
Overig	6,3	3	2,6
Gemeenten	7,6	55	1,5
Bedrijfsleven	7,5	30	1,8
(Zelf)organisaties	7,8	23	1,6
Rijk	7,7	28	1,6
Thema	Gemiddeld cijfer	Aantal antwoor- den	Standaarddeviatie
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	8,1	53	1,6

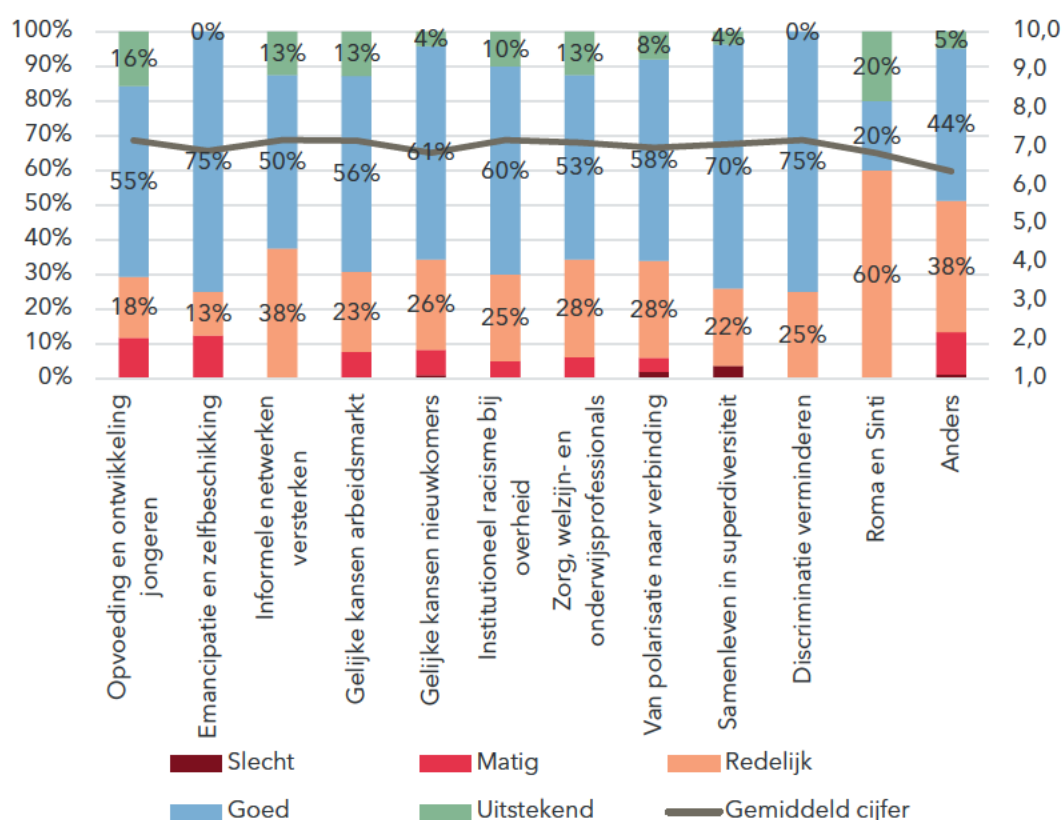
Emancipatie en zelfbeschikking	7,5	8	,8
Informele netwerken versterken	7,4	22	1,6
Gelijke kansen arbeidsmarkt	7,9	43	1,6
Gelijke kansen nieuwkomers	7,6	95	1,7
Institutioneel racisme bij overheid	7,6	20	1,7
Zorg, welzijn- en onderwijs-professionals	7,8	32	1,5
Van polarisatie naar verbinding	8,0	53	1,3
Samenleven in superdiversiteit	7,6	29	1,6
Discriminatie verminderen	7,8	4	,0
Roma en Sinti	8,2	5	1,0
Anders	7,2	90	1,9
Totaal	7,7	454	1,6

De sector onderwijs, onderzoek en advies vindt de kennisproducten van KIS met een 8,0 het meest bruikbaar. Voor respondenten zijn kennisproducten over de programmalijn 'Roma en Sinti' het meest bruikbaar met een 8,2 (5 respondenten) en daarna de publicaties over de programmalijn 'Opvoeding en ontwikkeling van jongeren' met een 8,1. Gemiddeld beoordelen respondenten de bruikbaarheid van de kennisproducten van KIS met een 7,7.

Als respondenten de bruikbaarheid van kennisproducten beoordeelden als "Matig" tot "Slecht", dan werden zij gevraagd een toelichting te geven op hun beoordeling. Deze respondenten geven aan dat de kennisproducten van KIS voor hun specifieke organisatie, hun specifieke doelgroep of in hun specifieke regio (zoals Caribisch Nederland) niet bruikbaar zijn. Ook geven deze respondenten aan dat de kennis die KIS deelt over hun thema te generiek/abstract en te weinig toegepast is.

Ten slotte hebben we respondenten gevraagd in hoeverre de kennisproducten binnen elk KIS-thema aan de **behoeften** van de respondenten voldoen. Dit konden respondenten beoordelen op een schaal van "Slecht" tot "Uitstekend". Deze vijf puntsschaal hebben we opnieuw omgezet in een cijfer van 1 tot 10. De resultaten van deze vraag zijn in de figuur hieronder te zien.

Figuur 3.9: Beoordeling van respondenten van de mate waarin de kennisproducten aansluiten op de behoeften (links op een vijfpuntsschaal, rechts met een cijfer van 1-10)

Gemiddeld geven respondenten de mate waarin de kennisproducten binnen elk thema aan hun behoeften voldoen, het cijfer 6,9. De thema's 'Opvoeding en ontwikkeling van jongeren', 'Informele netwerken versterken', 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt', 'Institutioneel racisme bij overheid' en 'Discriminatie verminderen' krijgen alle de hoogste score van 7,2. Er zijn 82 respondenten die hebben aangegeven dat een ander thema (dan de bestaande KIS-programmalijnen) voor hen het meest belangrijk is in hun werk, ongeveer de helft van hen geeft aan dat KIS "Slecht" tot "Redelijk" aan hun behoeften voldoet.

KIS legt de nadruk op schriftelijke publicaties, maar heeft de afgelopen jaren daarnaast meer nadruk gelegd op andere productvormen zoals bijeenkomsten. Daarom hebben we respondenten ook gevraagd 1) of zij hebben deelgenomen aan bijeenkomsten van KIS – specifiek de bijeenkomsten waarbij KIS kennis overdraagt op deelnemers oftewel 'brengende' bijeenkomsten – en 2) wat zij van die bijeenkomsten vonden. In tabel 3.3 is te zien dat ongeveer een tiende van de totale respons wel eens een bijeenkomst van KIS heeft bijgewoond (het exacte percentage is afhankelijk van het type bijeenkomst).

Bij de beoordeling van de **brengende bijeenkomsten** hebben we het Kirkpatrick Evaluatiemodel als basis gebruikt. Dat model wordt ingezet om trainingen te beoordelen. Het bestaat uit vier niveaus: het (eerste) reactieniveau, het leerniveau, het gedragsniveau en het resultaatniveau. De beoordelingen op elk niveau hangen min of meer met elkaar samen. In de tabel hieronder hebben we de beoordelingen door de respondenten van brengende KIS-bijeenkomsten weergegeven. Het gaat hier alleen om respondenten die vanaf 2022 een brengende bijeenkomst hebben bijgewoond (dat waren 59 respondenten).

Box 3.2 Over de interpretatie van het Kirkpatrick Evaluatiemodel

Het is niet goed mogelijk de beoordelingen van de KIS-bijeenkomsten in een breder perspectief te plaatsen. Er zijn weinig beoordelingen van trainingen volgens het Kirkpatrick Evaluatiemodel openbaar beschikbaar; meestal worden die door (trainings)organisaties intern gehouden. Ook kunnen trainingen qua vorm en inhoud erg van elkaar verschillen, waardoor de beoordeling van de ene training lastig te vergelijken is met de beoordeling van een andere training. De scores die hier gepresenteerd worden, kunnen echter wel een vergelijkingsbasis bieden voor de toekomst.

Tabel 3.8: Beoordeling van respondenten van de brengende bijeenkomsten van KIS, uitgesplitst naar sector en functie

Sector	Niveau 1: Reactie	Niveau 2: Leren	Niveau 3: Gedrag	Niveau 4: Resultaat	Totaal N ¹⁶
Zorg en Welzijn	8,0	8,1	7,0	5,9	11-12
Onderwijs, onderzoek en advies	8,7	7,9	7,5	6,7	12-14
Koepels en maatschappelijke organisaties	7,8	6,7	5,4	4,8	9-10
Gemeenten	8,0	6,6	5,2	4,7	7-8
Bedrijfsleven	8,5	8,9	8,3	8,9	2-3
(Zelf)organisaties	8,3	6,8	5,9	5,5	3
Rijk	7,7	6,6	5,9	5,8	8
Functie					
Leiding	8,8	7,4	7,1	6,9	11-13
Beleid	8,1	7,0	6,3	5,5	15-16
Uitvoering	7,9	7,6	6,3	6,3	12-14
Ervaringsdeskundige	7,8	9,6	7,2	7,2	2
Kennis en onderzoek	7,6	7,2	6,5	5,3	9
Anders	8,4	7,6	6,3	3,8	4-5
Totaal	8,1	7,4	6,5	5,9	53-59

Opnieuw hebben we de beoordelingen voor het gemak omgezet in een score van 1 tot en met 10. We zien dat de beoordeling het hoogst is op niveau 1: de (eerste) reactie. Een 8,1 betekent dat respondenten gemiddeld tevreden waren met de bijeenkomst. De beoordelingen nemen af naarmate het niveau hoger wordt. Op het hoogste niveau, het resultaatniveau (oftewel: zijn de doelen van de bijeenkomst behaald) geven de deelnemers KIS-bijeenkomsten nog altijd een voldoende, namelijk een 5,9. Het is plausibel dat de beoordelingen iets afnemen naarmate het niveau hoger is.

De sector onderwijs, onderzoek en advies geeft KIS-bijeenkomsten in algemene zin de meest positieve beoordeling. Hun tevredenheid geven zij een 8,7, het leereffect een 7,9, het effect op

¹⁶ De totale steekproefgrootte per groep kan uiteenlopen omdat niet iedereen alle vragen heeft ingevuld.

hun professionele gedrag een 7,5 en het bijdragen aan de doelen van hun organisatie een 6,7. Wat betreft functie zijn beleidsmakers het meest positief over de brengende KIS-bijeenkomsten.

We vroegen respondenten of zij een toelichting wilden geven op hun beoordeling – zowel positief als negatief – van de bijeenkomsten. Respondenten die een positief oordeel gaven, vonden bijeenkomsten prettig vormgegeven, inhoudelijk interessant en goed georganiseerd. Redenen om een negatieve beoordeling te geven waren bijvoorbeeld dat KIS te veel informatie zond, dat de informatie niet diepgaand en/of toegepast genoeg was en dat de informatie bij de respondenten al bekend was.

Ten slotte hebben we respondenten gevraagd 1) of zij wel eens een vraag bij het **portaal** van KIS hebben ingediend, 2) of hun portaalvragen door KIS beantwoord zijn en 3) hoe tevreden zij waren met het antwoord op hun portaalvragen. 34 respondenten geven aan één of meerdere portaalvragen ingediend te hebben waarvan één of meerdere door KIS beantwoord zijn. Deze groep respondenten is te klein om uitsplitsingen te maken naar thema, sector of functie. Zij beoordelen hun tevredenheid met de antwoorden op hun portaalvragen gemiddeld met een 6,3. Of met andere woorden: een kwart is niet tevreden of niet tevreden/niet ontevreden met het antwoord. Dat is beduidend lager dan de beoordeling van de overige kennisproducten.

Beoordeling van KIS

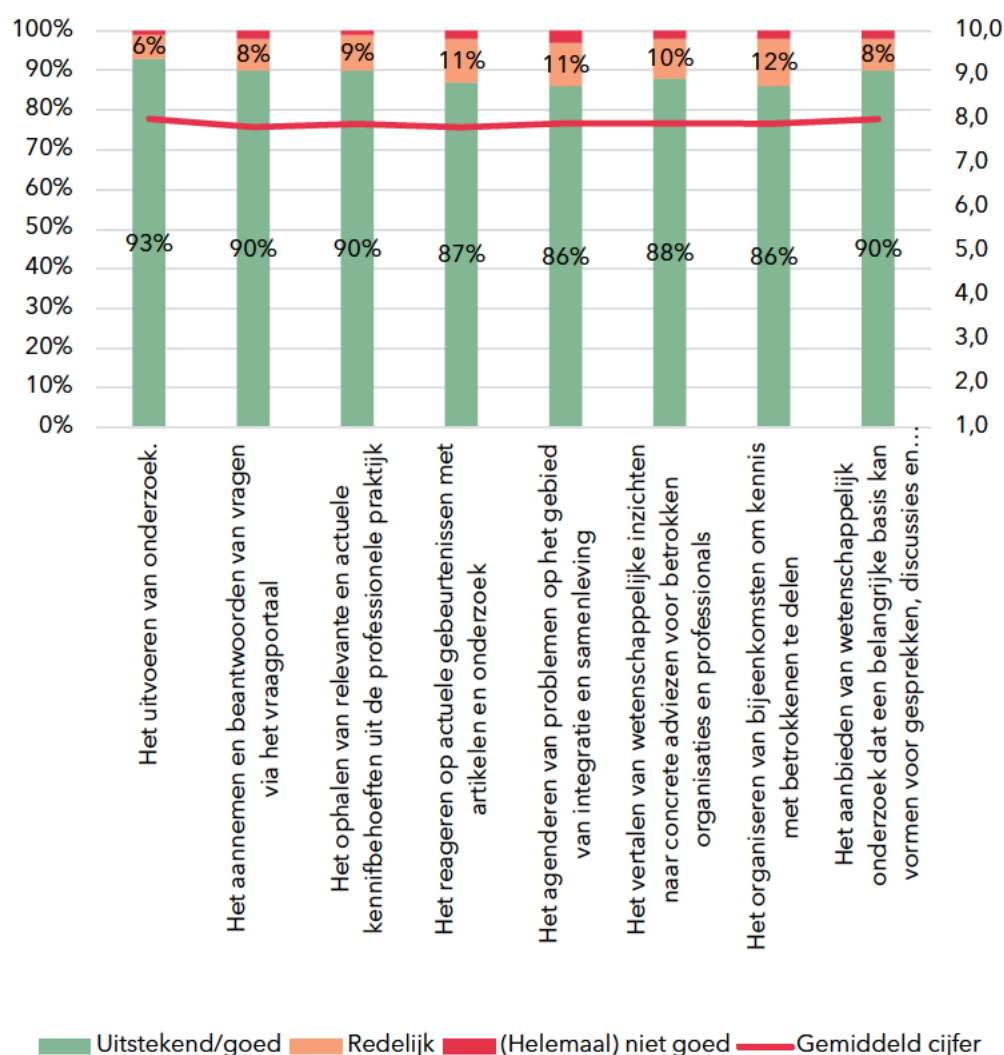
De volgende figuren en tabellen beschrijven de beoordeling door respondenten van **KIS als geheel**. Deze beoordelingen staan daarmee los van de individuele kennisproducten van KIS.

De eerste beoordeling die we bespreken is van de verschillende functies van KIS. KIS heeft vijf functies, waarvan drie voor het werkveld zichtbaar zijn: de onderzoeksfunctie, portaalfunctie en verbindingsfunctie. Die drie functies hebben we voor de respondenten naar de volgende taken vertaald:

- **Ontwikkeling en benutting van wetenschappelijk verantwoorde kennis**
 - Het uitvoeren van onderzoek
 - Het vertalen van wetenschappelijke inzichten naar concrete adviezen voor betrokken organisaties en professionals
 - Het aanbieden van wetenschappelijk onderzoek dat een belangrijke basis kan vormen voor gesprekken, discussies en debatten
- **Portaalfunctie**
 - Het aannemen en beantwoorden van vragen via het vraagportaal
- **Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling**
 - Het ophalen van relevante en actuele kennisbehoeften uit de professionele praktijk
 - Het reageren op actuele gebeurtenissen met artikelen en onderzoek
 - Het agenderen van problemen op het gebied van integratie en samenleving
 - Het organiseren van bijeenkomsten om kennis met betrokkenen te delen

In de figuur hiernaast is te zien hoe KIS op de bovenstaande **taken** beoordeeld wordt. Alle rollen van KIS worden door het merendeel van de respondenten beoordeeld als “Uitstekend” of “Goed”. Zo beoordeelt 93 procent van de respondenten de taak ‘Het uitvoeren van onderzoek’ als “Uitstekend” of “Goed”. De taak ‘Het agenderen van problemen op het gebied van integratie en samenleving’ wordt door respondenten het vaakst als “Redelijk” beoordeeld, namelijk door 11 procent. Alle taken worden beoordeeld met een cijfer rond de 8,0.

Figuur 3.10: Beoordeling van respondenten van de verschillende functies van KIS (links op een driepuntsschaal, rechts met een cijfer van 1-10)

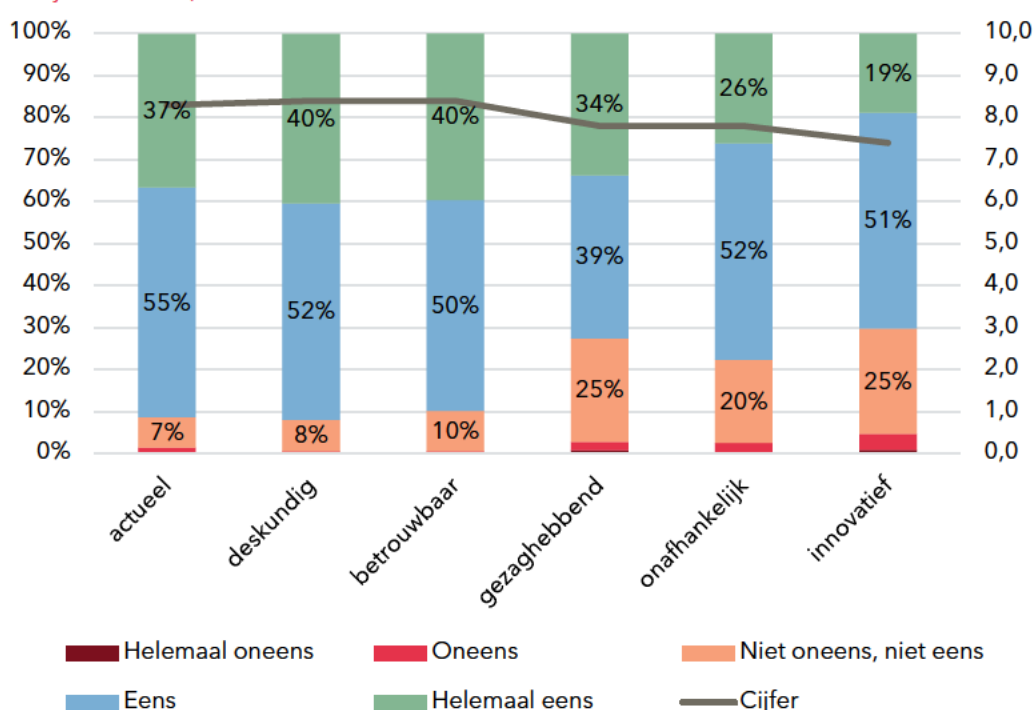
Vervolgens streeft KIS in het werk een aantal **kernwaarden** na. KIS wil zijn:

- Actueel
- Deskundig
- Betrouwbaar
- Gezaghebbend (op het gebied van samenleving en integratie)
- Onafhankelijk
- Innovatief

In figuur 3.12 is weergegeven hoe respondenten KIS op deze aspecten beoordelen. De meeste respondenten vinden KIS actueel, deskundig en betrouwbaar. Ruim een derde van de respons geeft aan het "Helemaal eens" te zijn dat KIS aan deze aspecten voldoet. 20 tot 25 procent van de respondenten zijn het "Oneens" of "Niet oneens, niet eens" met de stellingen dat KIS gezaghebbend, onafhankelijk en innovatief is. Wanneer we de beoordelingen op de vijf puntsschaal omzetten naar een cijfer tussen de 1 en 10, zijn de gemiddelde cijfers voor actualiteit, deskundigheid en betrouwbaarheid allemaal hoger dan een 8, terwijl de cijfers voor gezaghebbendheid, onafhankelijkheid en innovativiteit gemiddeld iets lager zijn dan een 8.

We vroegen respondenten of zij een toelichting wilden geven op hun beoordeling – zowel positief als negatief – van de kernwaarden van KIS. Respondenten gaven vaak aan dat ze de wetenschappelijk onderbouwde inbreng van KIS konden waarderen in een steeds gepolariseerder werkveld. Er zijn ook respondenten die aangeven dat KIS te voorzichtig is bij het presenteren van deze kennis. Een pakkend citaat van een respondent daarover is bijvoorbeeld: *“Ik denk dat KIS een kennis instituut is dat een leemte vervult in het genereren van kennis en kunde door enerzijds eigen onderzoek en ontwikkelwerk en anderzijds vertalen van relevant werk van andere kennisinstellingen zoals hogescholen en universiteiten. Ondanks dat waardevolle werk, lijkt de stem van KIS niet krachtig genoeg bij het agenderen van problemen en uitdagingen.”* Er zijn ook respondenten die KIS te eenzijdig vinden (te weinig thema's die leven bij mensen die de keerzijden van migratie en integratie benadrukken) of die het gevoel hebben dat KIS vooral input levert voor de (Rijks)overheid en te weinig voor uitvoerende organisaties en uitvoerende professionals.

Figuur 3.11: Beoordeling van KIS op zes aspecten (links op een vijfpuntsschaal, rechts op een cijfer van 1-10)

Dezelfde beoordeling op zes aspecten is in de tabel hieronder uitgesplitst naar sector. Van de scores op de zes aspecten hebben we ook een gemiddelde berekend, dat in de onderste rij te zien is. De sector onderwijs, onderzoek en advies geeft KIS gemiddeld de hoogste score van een 8,4. Ook andere sectoren geven KIS een hoge beoordeling rond de 8,0. Overheidsorganisaties (namelijk: het Rijk en gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties) geven in vergelijking met andere sectoren KIS de laagste score, namelijk een 7,8.

Tabel 3.9: Beoordeling van KIS op zes aspecten uitgedrukt in een cijfer van 1-10 naar sector

	Zorg en welzijn	Onderwijs, onderzoek en advies	Koepels en maatschappelijke organisaties	Overig	Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	Bedrijfsleven	(Zelf)organisaties	Rijk
Actueel	8,3	8,8	8,3	7,8	8,2	8,5	8,7	8,2
Deskundig	8,5	8,9	8,5	8,3	8,4	8,6	8,4	8,3
Betrouwbaar	8,4	8,8	8,5	8,5	8,2	8,5	8,7	8,1
Gezaghebbend	7,8	8,3	7,9	7,8	7,7	7,9	8,1	8,3
Onafhankelijk	7,8	8,1	7,8	7,8	7,6	7,9	8,3	7,4
Innovatief	7,7	7,8	7,0	8,3	6,9	7,3	7,8	6,8
Gemiddeld	8,1	8,4	8,0	8,1	7,8	8,1	8,3	7,8
Totaal N	65	84	67	3	57	34	23	29

3.3 Conclusie opbrengsten

In deze paragraaf leggen wij alle hierboven besproken feitelijke en subjectieve informatie naast elkaar om zo tot een slotconclusie te komen. Het betreft hier het onderbouwde oordeel van de onderzoekers.

KIS wordt door circa 85 procent van de respondenten herkend. KIS wordt het vaakst herkend door mensen werkzaam bij de Rijksoverheid, in het bedrijfsleven en in de sector onderwijs, onderzoek en advies. Bij gemeenten en in de sector Zorg en Welzijn is de bekendheid van KIS relatief het laagst. Mensen werkzaam bij (zelf)organisaties voor lhbt's of mensen met een migratieachtergrond hebben de grootste diversiteit aan kennisproducten van KIS tot zich genomen. De website en nieuwsbrief worden het meest bekeken, omdat deze expliciet voor een brede doelgroep bedoeld zijn. Een veel kleiner publiek neemt deel aan de bijeenkomsten van KIS. Deze bijeenkomsten zijn dan ook op een smaller publiek gericht.

Relatief vaak laten respondenten aan het einde van de enquête weten dat ze KIS wel *herkennen*, maar dat ze niet voldoende *kennis* hebben over het kennisplatform. Door de enquête is hun interesse naar eigen zeggen wel aangewakkerd.

Zowel op programma- als op themaniveau krijgt KIS een hoge waardering voor de betrouwbaarheid, actualiteit en bruikbaarheid. De kennisproducten voldoen volgens de respondenten aan een behoefte. De website en nieuwsbrief worden ook als goed bruikbaar gezien. Het merendeel van de respondenten vindt KIS actueel, deskundig en betrouwbaar. Ruim twee derde van de respondenten vindt KIS gezaghebbend, onafhankelijk en innovatief. Ongeveer één op de vijf respondenten vindt KIS (helemaal) niet gezaghebbend, onafhankelijk en/of innovatief.

Belangrijke kritische kanttekeningen zijn door enkele stakeholders geplaatst bij de toepasbaarheid van kennisproducten. Kennisproducten – zowel geschreven als in de vorm van bijeenkomsten – zijn voor respondenten soms nog te generiek, lopen achter de feiten aan of zijn nèt niet

bruikbaar voor hun organisatie, doelgroep of regio (zoals: de minder stedelijke gebieden van Europees Nederland of Caribisch Nederland). De toepasbaarheid van de kennisproducten wordt door een klein deel van de respondenten (expliciet) benoemd, maar het is wel een terugkerend punt. Het is denkbaar dat KIS kennisproducten nog beter toespitst op de wijze waarop verschillende soorten kennisgebruikers kennis tot zich nemen (beleid, uitvoering, bestuur). Toespitsing of verdieping van de kennis betekent echter wel dat KIS haar werkveld hoogstwaarschijnlijk wel moet *versmallen*. Op die keuze komen we in hoofdstuk 6 terug.

Sommige stakeholders plaatsen opmerkingen bij de methodisch-technische kwaliteit van KIS-publicaties. De empirische basis zou soms te smal zijn om verstrekkende uitspraken te doen over wat werkt. We kunnen niet herleiden of deze uitspraken gaan over portaalprojecten of over reguliere projecten. KIS zou de zorgen van deze stakeholders kunnen wegnemen door bij de onderzoeksverantwoording van rapporten expliciet aandacht te besteden aan de representativiteit van de uitkomsten.

Ten slotte vereist de beoordeling van de vraagbaak verdiepend onderzoek. Vraag je het de gehele groep respondenten, dan is KIS goed of uitstekend in het aannemen en beantwoorden van vragen via het vraagportaal. Het is aannemelijk dat deze respondenten het gevoel hebben dat je bij KIS je kennisvragen kunt stellen wanneer dat nodig is. Vraag je alleen de portaalvraagstellers (namelijk: de mensen die daadwerkelijk een kennisvraag aan KIS hebben gesteld) hoe zij van de beantwoording van hun vragen door KIS beoordelen, dan is dat (slechts) een 6,3. Dit verschil kunnen we lastig verklaren aan de hand van de data die we hebben. KIS zou dat zelf nader kunnen onderzoeken.

Box 3.3 Vergelijking met conclusies opbrengsten uit het evaluatierapport van 2021

In 2021 concludeerden we dat versnippering kon ontstaan door de grote hoeveelheid projecten die voortkwam uit jaarlijkse werkplannen, niet uit centrale vraagstukken en meerjarige programmalijnen. In 2022, 2023 en 2024 zien we dat KIS werk heeft gemaakt van deze zorg en nu zorgt voor een expliciete link tussen het meerjarenprogramma/de programmalijnen en individuele projecten. KIS doet haar best grote lijnen niet uit het oog te verliezen.

Zoals we ook in 2021 zagen, is het bereik van de implementatieactiviteiten (in dit geval verschillende typen bijeenkomsten) minder groot dan die van algemene communicatieactiviteiten (de nieuwsbrief, de website) en onderzoekspublicaties. KIS wijst erop dat implementatieactiviteiten gericht zijn op een smaller publiek en dat deze uitkomst daarom niet verwonderlijk is. In algemene zin lijkt initiële herkenning van KIS ("Heb je wel eens van KIS gehoord?") enkele procentpunten te zijn toegenomen sinds 2021. Er lijken met name meer respondenten te zijn die KIS in oppervlakkige zin kennen dan in 2021, namelijk door vijf of minder kennisproducten van KIS tot zich te hebben genomen.

In 2021 zagen we dat het noodzakelijk was dat KIS meer bekendheid zou vergaren onder werkgevers, sociale partners en in het onderwijsveld. De bekendheidscijfers van 2024 laten zien dat dat KIS betrekkelijk goed is gelukt, de initiële herkenning onder deze groepen lijkt te zijn toegenomen. Ten opzichte van 2021 lijkt de bekendheid onder gemeenten, een andere belangrijke doelgroep van KIS omdat hier veel uitvoerend professionals werkzaam zijn, iets afgenomen te zijn.

Net als in 2021 worden betrouwbaarheid, actualiteit en bruikbaarheid van KIS en van de kennisproducten van KIS hoog gewaardeerd door respondenten. Deze waardering is sinds 2021 stabiel gebleven. Net als in 2021 zijn de gezaghebbendheid, onafhankelijkheid en innovativiteit iets minder positief beoordeeld, maar nog steeds ruim voldoende. Het valt op dat KIS een

aangescherpte werkwijze heeft, maar dat de waarderingen door het publiek niet lijken te zijn toegenomen. Dat kan duiden op een plafondeffect, omdat de beoordelingen initieel ook al erg positief waren. Ook kan de verlaging van de subsidie voor KIS de potentiële effecten van de aangescherpte werkwijze ingeperkt hebben.

Grootste kanttekening in 2021 was de praktische toepasbaarheid van de producten en dat geldt in deze evaluatie nog steeds. Ook wordt er nog altijd door een kleine minderheid getwijfeld aan de methodisch-technische kwaliteit van KIS-publicaties.

Doeltreffendheid en doelmatigheid

In dit hoofdstuk beoordelen wij de doeltreffendheid van het kennisplatform gegeven de doelen (4.1). We gaan tevens na hoe doelmatig KIS het subsidiebedrag inzet (4.2). Het hoofdstuk wordt afgesloten met een concluderende beoordeling van de doeltreffendheid en doelmatigheid (4.3).

4.1 Doeltreffendheid

4.1.1 Inleiding

In het Meerjarenprogramma 2022-2025 stelt KIS zich ten doel te bevorderen dat beleid en uitvoering zoveel mogelijk gebaseerd zijn op relevante en actuele kennis op het gebied van inclusief samenleven in relatie tot migratieachtergrond. Of anders verwoord: KIS wil 'onze doelgroepen stimuleren en praktische handvatten bieden om met kennis onderbouwde keuzes te maken'.

In de enquête onder het werkveld van KIS hebben we gevraagd in welke mate en op welke manier het werkveld de kennisproducten en -bijeenkomsten van KIS benut. Kennisbenutting beschouwen we als een belangrijke aanwijzing voor doeltreffendheid van KIS. Net als bij de vorige evaluatie van KIS uit 2021 onderscheiden we conform de literatuur verschillende vormen van kennisbenutting in oplopende volgorde van intensiteit:

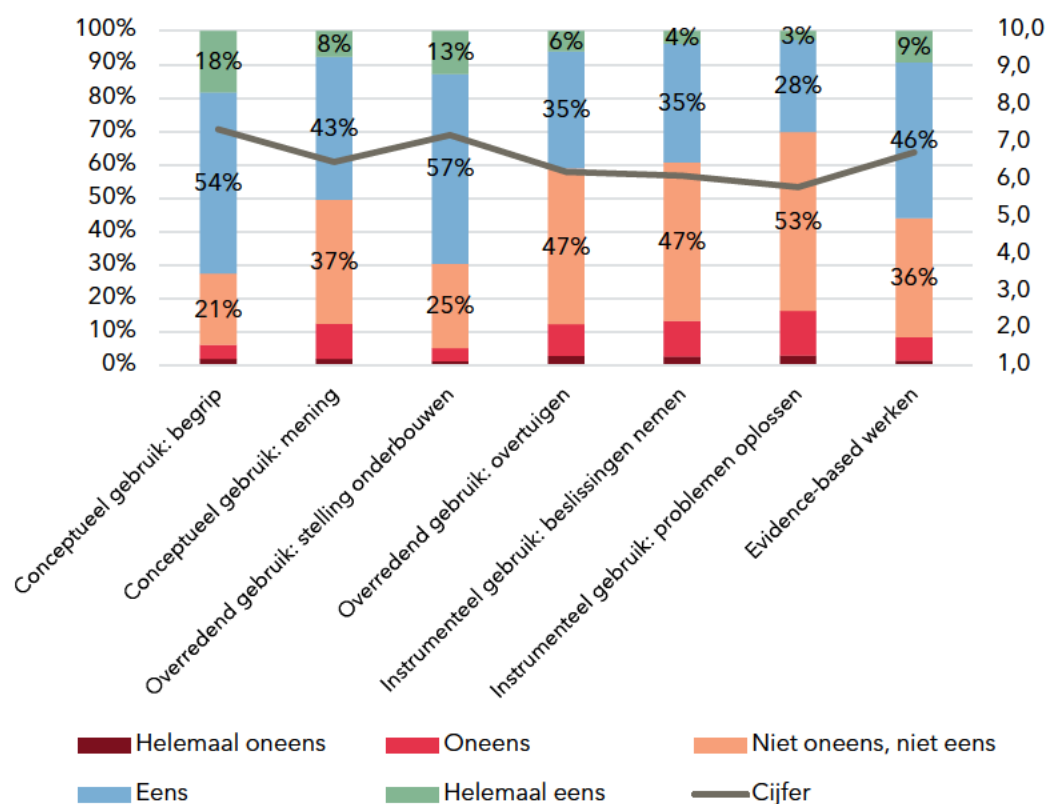
- **Conceptueel gebruik:** kennisproducten hebben gevolgen voor het begrip van of de mening over thema's en interventies. Kennis wordt hierbij onderdeel van een reservoir van denkbbeelden en concepten in het hoofd van de beleidsmaker of uitvoerder. Deze vorm van kennisbenutting hebben we gemeten door twee stellingen voor te leggen en op een vijfpuntsschaal te laten beoordelen. Stelling 1: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben mij geholpen om het thema beter te begrijpen. Stelling 2: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben invloed op mijn mening gehad.
- **Overredend gebruik:** kennisproducten worden benut om anderen te overtuigen of om een politieke stellingname te onderbouwen. Hierbij wordt kennis dus een beïnvloedingsinstrument. Deze vorm van kennisbenutting hebben we gemeten door twee stellingen voor te leggen en op een vijfpuntsschaal te laten beoordelen. Stelling 1: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben mij geholpen om anderen te overtuigen. Stelling 2: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben mij geholpen om een stelling te onderbouwen.
- **Instrumenteel gebruik:** kennisproducten worden benut om een beslissing te nemen of een (praktisch) probleem op te lossen. Bij deze vorm van benutting heeft kennis dus een aantoonbare en directe invloed op beleid en uitvoering. Dit hebben we gemeten door drie stellingen voor te leggen en op een vijfpuntsschaal te laten beoordelen. Stelling 1: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomsten van KIS hebben mij geholpen om één of meerdere beslissingen te nemen. Stelling 2: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben mij geholpen om één of meerdere problemen op te lossen. Stelling 3 is alleen gebruikt voor de bijeenkomst van KIS en luidt: KIS heeft mij bij #bijeenkomst1# ondersteund bij het implementeren van kennis
- **Evidence-based werken:** kennis over wat werkt wordt structureel benut bij het uitvoeren van beroepsmatige handelingen en bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Deze vorm van kennisbenutting gaat vanwege haar structurele karakter verder dan instrumenteel gebruik, maar is wellicht moeilijker te herleiden tot specifieke kennisproducten. Dit hebben we gemeten door een stelling voor te leggen en op een vijfpuntsschaal te laten beoordelen. Deze stelling luidt: Het kennisproduct/de kennisproducten/de bijeenkomst van KIS hebben mij geholpen om te werken op basis van wetenschappelijk bewijs.

Hieronder gaan we dieper in op de mate en vormen van benutting. Eerst bespreken we de schriftelijke KIS-producten zoals rapporten, toolkits, handreikingen en dergelijke. Daarna gaan we in op de bijeenkomsten die KIS organiseert.

4.1.2 Kennisbenutting van schriftelijke producten

In figuur 4.1 presenteren we het aandeel van de respondenten dat zegt schriftelijke kennisproducten te benutten. In de figuur is onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van benutting. Respondenten die 'weet niet' hebben geantwoord zijn uit de analyse gehaald. Vaak zijn dat mensen die alleen de nieuwsbrief van KIS lezen.

Figuur 4.1: Mate waarin kennisproducten van KIS benut worden, gemeten met zeven stellingen op een vijfpuntschaal (links) en vertaald naar een cijfer van 1-10 (rechts)

De meest voorkomende vormen van kennisbenutting zijn conceptueel gebruik, overredend gebruik en evidence-based werken. Bijna driekwart (72%) van de kennisgebruikers is het (helemaal) eens met de stelling dat de kennisproducten helpen om een thema beter te begrijpen. Een vergelijkbaar percentage (70%) is het (helemaal) eens met de stelling dat de kennisproducten helpen om een stelling te onderbouwen. Iets meer dan de helft van kennisgebruikers (55%) zegt dat de kennisproducten helpen om te werken op basis van wetenschappelijk bewijs. Instrumenteel gebruik komt minder vaak voor. Ongeveer een derde (39%) van de kennisgebruikers is het (helemaal) eens met de stelling de producten hebben geholpen om een beslissing te nemen of om één of meerdere problemen op te lossen (31%).

In de open antwoorden geven veel kennisgebruikers sprekende voorbeelden van kennisbenutting. Zo zien we conceptuele benutting ten behoeve van kennisoverdracht en training in een professionele setting, zoals gebruik in trainingen en workshops, kennisdeling met collega's, het maken van presentaties en ontwikkeling van lesmateriaal voor studenten.

Box 4.1 Citaten over kennisoverdracht en training

"De tool [Afwegingskader polarisatie] heb ik gedeeld met collega's en is ingezet om te meten of polarisatie tussen bewoners in een buurt uit de hand liep".

"Met collega's heb ik de producten van KIS besproken zodat we gelijk optrekken naar onze leerlingen met een migratieachtergrond. Ook heb ik meer inzicht gekregen in hoe te handelen met problematiek waarin rekening dient te worden gehouden met migratieachtergrond van onze leerlingen".

"Kis biedt bruikbaar materiaal om studenten mee aan het werk te zetten"

Ook veelgenoemd zijn voorbeelden van overredende, conceptuele of instrumentele benutting in een beleids- en/of bestuurlijk setting, zoals gebruik van producten voor beleidsontwikkeling, bij het adviseren van bestuurders van organisaties en voor de ontwikkeling van programma's en projecten.

Box 4.2 Citaten over benutting in een beleids- en/of bestuurlijke setting

"Ik adviseer en ondersteun werkgevers bij hun diversiteits- en inclusiebeleid. De kennisproducten van KIS helpen mij om mijn argumenten (beter) te onderbouwen, bijvoorbeeld over werving & selectie of objectieve doorstroom."

"We konden een eigen project goed opzetten met behulp van werkzame principes, waarna we contextueel aanpassingen konden doen en dit weer toevoegen aan de kennisbasis."

Verder treffen we voorbeelden aan van instrumentele benutting of evidence-based werken bij concrete aanpakken, interventies en werkwijzen, zoals het benutten van KIS-kennis bij directe begeleiding van doelgroepen, bij ontwikkeling van interventies en bij begeleiding van inburgeraars.

Box 4.3 Citaten over instrumentele benutting of evidence-based werken

"Ik adviseer jeugdhulpverleners en geef vorming aan jeugdhulpverleners. Het materiaal dat ik bij KIS vind, kan ik zeer goed gebruiken bij het geven en onderbouwen van dat advies en bij het uitwerken van vormingen."

"Ik gebruik de informatie tijdens de begeleiding van statushouders in de praktijk over het hebben en houden van werk."

De laatste soort kennisbenutting waarvan veel voorbeelden zijn gegeven, is gebruik van KIS voor onderzoek en publicaties, zoals bij als bron bij het schrijven van artikelen en rapporten of als bron bij het formuleren van een adviesvoorstel.

Al met al ontstaat uit de open antwoorden het beeld dat KIS waardevolle achtergrondinformatie biedt, bruikbare informatie geeft voor beleids- en projectontwikkeling, een goede algemene oriëntatie op thema's geeft, nuttig voor kennisverbreding is en ondersteunend aan gesprekken en discussies binnen organisaties en tussen organisaties en cliënten/burgers.

Tabel 4.1 toont de mate waarin de kennisproducten van KIS gebruikt worden naar thema, sector en functie. Daarbij maken we opnieuw onderscheid tussen de vier verschillende vormen van gebruik. Voor het overzicht is de mate van gebruik uitgedrukt in een cijfer van 1-10, gebaseerd op de stellingen die respondenten hierover hebben kunnen beantwoorden. De verschillen zijn over het algemeen klein en vallen grotendeels binnen de foutenmarges.

Tabel 4.1: Mate waarin kennisproducten van KIS benut worden, gemeten met zeven stellingen op een vijfpuntschaal en vertaald naar een cijfer van 1-10, naar thema, sector en functie

Thema	Conceptueel: begrip	Conceptueel: mening	Overredend: stelling	Overredend: overtuigen	Instrumenteel: beslissing	Instrumenteel: probleem oplossen	Evidence-based werken
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	7,6	6,6	7,5	6,9	6,7	6,0	6,7
Emancipatie en zelfbeschikking	6,9	6,6	7,5	5,8	5,5	4,9	6,9
Informele netwerken versterken	7,5	6,8	7,2	6,3	5,8	6,2	6,3
Gelijke kansen arbeidsmarkt	7,4	6,5	7,4	6,5	6,1	5,9	7,1
Gelijke kansen nieuwkomers	7,3	6,3	6,8	6,0	5,6	5,5	6,3
Institutioneel racisme bij overheid	7,9	6,6	7,5	6,6	6,4	6,0	7,3
Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	6,9	6,4	7,3	6,6	6,5	6,2	6,9
Van polarisatie naar verbinding	7,4	6,6	7,1	6,2	6,5	5,7	6,7
Samenleven in superdiversiteit	7,5	6,5	7,3	5,7	6,3	5,8	7,2
Discriminatie verminderen	7,8	6,6	7,8	7,8	7,2	5,5	7,2
Roma en Sinti	6,1	7,2	6,6	6,1	6,1	5,5	6,6
Anders	7,2	6,3	7,4	5,9	5,9	5,9	6,9
Sector							
Zorg en welzijn	7,5	6,6	7,3	6,3	6,3	6,1	6,8
Onderwijs, onderzoek en advies	7,6	6,5	7,7	6,7	6,4	6,3	7,5
Koepels en maatschappelijke organisaties	7,2	6,2	6,9	6,0	5,7	5,5	6,4
Overig	7,0	7,0	7,0	5,5	7,0	7,0	7,0
Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	7,4	6,2	7,3	6,1	6,4	5,6	7,0
Bedrijfsleven	7,2	6,7	7,1	6,0	6,0	5,8	7,0
(Zelf)organisaties	7,1	6,5	7,3	6,6	5,9	5,5	6,4
Rijk	7,9	6,5	6,8	5,6	5,9	5,4	6,8

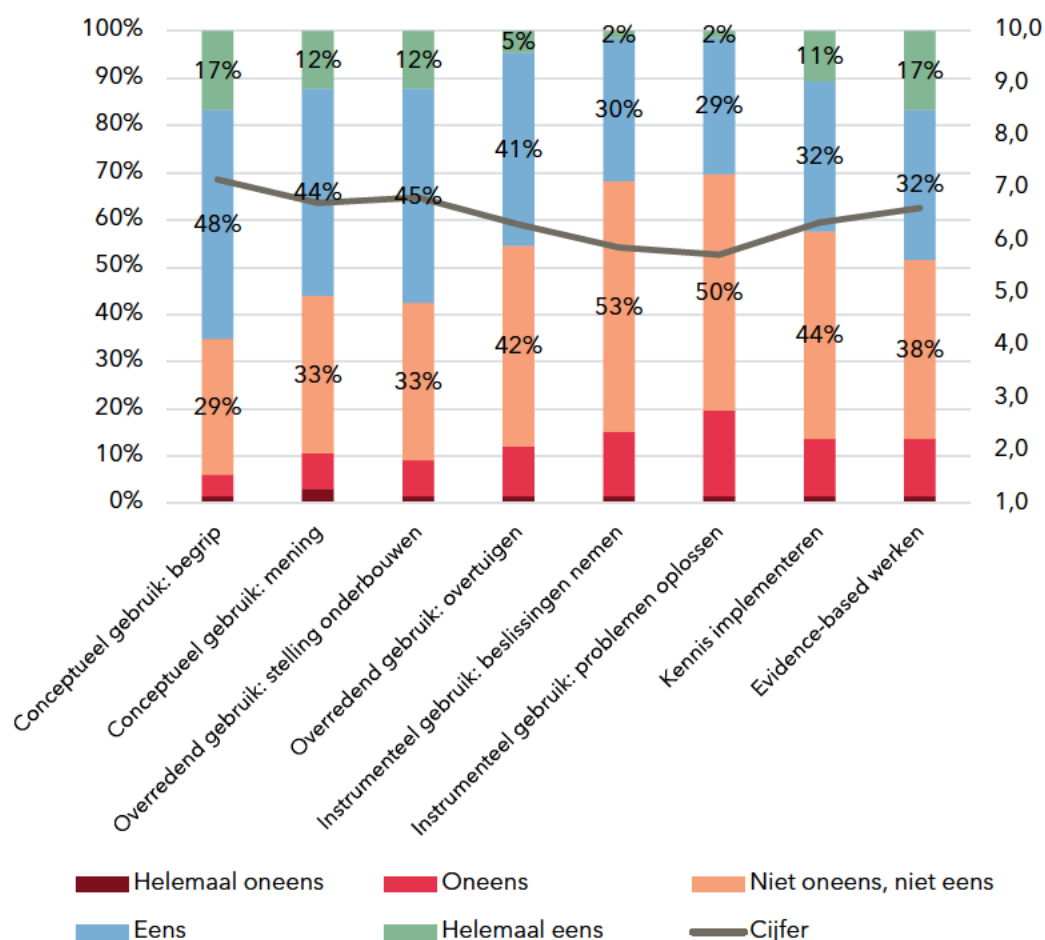
Thema	Conceptueel: begrip	Conceptueel: mening	Overredend: stelling	Overredend: overtuigen	Instrumenteel: beslissing	Instrumenteel: probleem oplossen	Evidence-based werken
Functie							
Beleid	7,8	6,7	7,6	6,6	6,4	5,7	7,2
Uitvoering	7,5	6,5	7,1	6,4	6,1	6,0	6,5
Leiding	6,8	6,2	7,0	6,1	6,0	5,4	6,7
Kennis en onderzoek	7,5	6,3	7,3	6,0	6,2	6,1	7,6
Ervaringsdeskundige	7,1	6,8	7,4	7,1	7,1	7,4	7,4
Anders	7,6	6,3	7,1	5,9	5,9	5,9	6,3

Kijkend naar verschillen tussen thema's, valt op dat de kennisbenutting in zijn algemeenheid iets hoger ligt rond de thema's 'Discriminatie verminderen', 'Institutioneel racisme bij overheid' en 'Opvoeding en ontwikkeling jongeren'. Rond de thema's 'Sinti en Roma', 'Gelijke kansen nieuwkomers' en 'Emancipatie en zelfbeschikking' zien we wat minder kennisbenutting. Wat betreft sectoren is de kennisbenutting in zijn algemeenheid iets hoger in de sectoren 'Onderwijs, onderzoek en advies', 'Overig' en 'Zorg en welzijn' en iets lager in de sectoren 'Koepels en maatschappelijke organisaties', en 'Rijk'. Beleidsmakers gebruiken KIS vooral om een beter begrip te krijgen van thematiek en om een stelling te onderbouwen. Leidinggevend rapporteren gemiddeld minder vormen van kennisgebruik. Respondenten met een kennis- en onderzoeksfunctie zeggen relatief vaak dat KIS hen helpt om evidence-based te werken. Ervaringsdeskundigen kunnen naar eigen zeggen betrekkelijk vaak problemen oplossen met de kennisproducten van KIS.

4.1.3 Kennisbenutting van bijeenkomsten

De bijeenkomsten van KIS lenen zich vooral voor conceptueel en overredend gebruik, net als de schriftelijke kennisproducten. Zie hiervoor figuur 4.2. Bijna twee derde van de kennisgebruikers (65%) is het (helemaal) eens met de stelling dat de bijeenkomsten van KIS zich lenen voor conceptueel gebruik (de materie beter begrijpen). Iets meer dan de helft (57%) is het (helemaal) eens met de stelling dat de bijeenkomsten zich lenen voor overredend gebruik (onderbouwen van stellingen). De bijeenkomsten helpen deelnemers enigszins bij het in de praktijk toepassen van de opgedane kennis (44% is het (helemaal) eens met de stelling hierover) en ook enigszins bij het evidence-based werken (49% is het (helemaal) eens met de stelling hierover). Bijeenkomsten leiden in mindere mate tot instrumenteel gebruik.

Figuur 4.2: Mate waarin bijeenkomsten van KIS benut worden, gemeten met zeven stellingen op een vijfpuntschaal (links) en vertaald naar een cijfer van 1-10 (rechts)

De vragen over de bijeenkomsten zijn te weinig ingevuld om betrouwbare uitsplitsingen te maken naar sector of functie.

Uit de open antwoorden blijkt dat respondenten de bijeenkomsten van KIS over het algemeen positief waarderen. De impact van de bijeenkomsten verschilt sterk per persoon en functie. Sommige deelnemers zeggen dat ze de opgedane kennis goed kunnen gebruiken in hun werk en enkele deelnemers rapporteren ook concrete vervolgacties na deelname aan bijeenkomsten. De vertaling van de opgedane kennis naar de praktijk wordt soms echter als uitdagend ervaren. Sommige deelnemers zijn vrij kritisch over bijeenkomsten en zeggen dat ze weinig nieuws gehoord hebben.

4.2 Doelmatigheid

4.2.1 Inleiding

Het is voor de subsidieverstrekker SZW van belang dat KIS de verstrekte subsidies doelmatig inzet. Doelmatig wil in dit verband zeggen dat KIS zijn doelen behaald tegen zo laag mogelijke kosten of andersom: dat KIS zoveel mogelijk impact probeert te behalen met de beschikbare middelen. Om de doelmatigheid in beeld te brengen, bekijken we de veranderingen in het KIS-

budget in de jaren 2022-2024. Daarna relateren we het budget per functie aan de output en maken we per functie de balans op.

4.2.2 Subsidiebedrag afgezet tegen opbrengsten

We kijken als eerste in tabel 4.2 naar de ontwikkeling van het jaarlijkse subsidiebedrag in nominale en in reële termen. Bij de laatste berekening houden we rekening met de inflatie van de dienstenprijzen.

Tabel 4.2: Subsidiebedrag per jaar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Subsidie SZW (nominaal)	2.585.019	2.620.019	2.770.019	2.865.198	2.792.742	2.664.390	2.550.030
Indexcijfer (2018 = 100)	100	101	107	111	108	103	99
Jaarmutatie diensten volgens CBS	2,3	2,4	1,5	2,0	6,5	5,6	3,3
Dienstenprijsindex (2018 = 100)	100,0	102,4	103,9	105,9	112,4	118,0	121,3
Subsidie SZW (reëel)	100	99	103	105	96	87	81

*Jaarmutatie 2024 nog niet beschikbaar op het moment van schrijven, dit is een gemiddelde van de eerste 11 maanden van 2024

Het nominale budget is licht gestegen tot en met 2021 en neemt in de huidige programmaperiode geleidelijk aan af. In 2024 is het budget iets lager dan in 2018. In de periode 2021-24 was sprake van stevige inflatie, wat te zien is aan de CBS Dienstenprijzenindex. Waar de index in 2021 op afgerond 106 stond (2018=100), staat deze in 2024 op 121. Gevolg is dat het reële subsidiebedrag fors is afgenomen. In 2024 was de reële waarde van de subsidie afgenomen tot 81 procent van de subsidie in 2018. KIS heeft in de programmaperiode 2022-25 dus beduidend minder middelen tot zijn beschikking gehad voor de uitvoering van de functies.

In Tabel 4.3 hebben we de begrotingen van 2018 t/m 2024 samengevat per functie. Per functie kijken we welk aandeel die heeft in de totale begroting. Ook gaan we per functie na hoe het budget zich heeft ontwikkeld, waarbij we 2018 stellen op 100.

Tabel 4.3: Begroting van KIS in euro's, opgesplitst naar functie (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Budget voor ontwikkeling van kennis	1.410.187	1.281.090	1.194.685	1.100.278	1.105.000	1.259.373	1.099.025
% van totale begroting	55%	49%	43%	38%	40%	47%	43%
Indexcijfer (2018 = 100)	100	91	85	78	78	89	78
Budget voor portaal, vraagbaak en flexbudget	446.720	437.120	453.112	458.025	452.456	387.883	368.763
% van totale begroting	17%	17%	16%	16%	16%	15%	14%
Indexcijfer (2018 = 100)	100	98	101	103	101	87	83
Budget voor verbinding, signalering en netwerk	188.427	208.551	306.516	354.261	317.483	194.570	305.365
% van totale begroting	7%	8%	11%	12%	11%	7%	12%
Indexcijfer (2018 = 100)	100	111	163	188	168	103	162
Budget voor communicatie	328.885	470.136	470.096	452.675	475.474	434.075	412.060
% van totale begroting	13%	18%	17%	16%	17%	16%	16%
Indexcijfer (2018 = 100)	100	143	143	138	145	132	125
Budget voor programmaleiding en coördinatie	210.800	223.122	243.910	381.353	444.329	388.489	364.817
% van totale begroting	8%	9%	9%	13%	16%	15%	14%
Indexcijfer (2018 = 100)	100	106	116	181	211	184	173
Totale begroting	2.585.019	2.620.019	2.770.019	2.865.198	2.792.742	2.664.390	2.550.030
Indexcijfer (2018 = 100)	100	101	107	105	108	103	99

In de programmaperiode 2022-25 zijn verschuivingen te zien die passen bij trends die ook in de vorige programmaperiode zijn ingezet. Het budget voor 'ontwikkeling van kennis' maakt een wat kleiner onderdeel uit van het programmabudget, net als het budget voor 'portaal, vraagbaak en flexbudget'. De budgetten voor 'verbinding, signalering en netwerk' en 'programmamaleiding en coördinatie' maken in deze programmaperiode een groter onderdeel uit van het subsidiebudget. Deze ontwikkelingen zijn in lijn met het streven van KIS om het werkveld meer te ondersteunen bij het toepassen van bestaande kennis en minder nieuwe kennis te ontwikkelen.

In de hierna volgende paragrafen relateren we het budget per functie aan de output. Als eerste kijken we naar de functie 'ontwikkeling en benutting van kennis'. In tabel 4.4 kijken we naar zes indicatoren:

1. Het indexcijfer voor het beschikbare budget voor ontwikkeling van kennis.
2. Het aantal geplande projecten.
3. Het gemiddelde tarief in euro's voor alle werkzaamheden van KIS,
4. Het indexcijfer voor het reële tarief (gecorrigeerd voor stijging Dienstenprijzenindex).
5. Het gemiddelde projectbedrag in euro's
6. Het reële indexcijfer voor het gemiddelde projectbedrag.

Tabel 4.4: Ontwikkelingen op vier indicatoren met betrekking tot de functie Ontwikkeling en benutting van kennis (2018-2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Indexcijfer budget ontwikkeling kennis (2018 = 100)	100	91	85	78	78	89	78
Aantal geplande projecten	19	27	24	17	21	23	18
Gemiddeld tarief in euro's (ongewogen)	51	51	53	55	53	57	63
Indexcijfer (2018 = 100)	100	98	102	100	102	111	122
Gemiddeld projectbedrag in euro's	66.562	42.908	45.919	65.016	48.990	49.604	61.093
Indexcijfer (2018 = 100)	100	64	69	98	74	75	92

Het beschikbare budget voor ontwikkeling van kennis ligt in de programmaperiode lager dan in 2018. Dit is tot uiting gekomen in een lichte afname van het aantal geplande kennisprojecten. Wanneer we kijken naar de tarieven die gerekend worden voor KIS-medewerkers, zien we dat deze in reële termen in 2022-23 zijn gedaald, maar in 2024 weer op een vergelijkbaar niveau liggen als 2018. De reële indexcijfers voor de gemiddelde projectomvang in euro's lagen in 2022 en 2023 bijna een kwart lager dan in 2018. In 2024 is de voor inflatie gecorrigeerde projectomvang weer wat toegenomen. Dit alles wijst er op dat KIS met beduidend minder middelen een in omvang ongeveer vergelijkbare kennisproductie programmeert als in de voorgaande programmaperiode.

Het beschikbare budget voor de functie 'portaal, vraagbaak en flexbudget' is in de huidige programmaperiode afgenomen, zowel als aandeel van de totale begroting als in euro's. De output van het portaal is ook wat afgenomen. KIS beantwoordt jaarlijks gemiddeld iets minder vragen

(zie H3). In hoofdstuk 3 lazen we ook dat indieners van een portaalvraag gemiddeld niet zo vaak (heel) tevreden met de beantwoording. Deze constatering is ook gedaan in de evaluatie van de vorige programmaperiode. De verbeteringen die KIS naar aanleiding hiervan heeft doorgevoerd lijken niet te resulteren in een hogere tevredenheid van vragenstellers. De opbrengsten van de functie 'portaal, vraagbaak en flexbudget' zijn dus, bij een dalend budget, afgenomen in omvang en niet verbeterd in kwaliteit zoals ervaren door de vragenstellers.

De laatste functie met een eigen output, is de functie 'communicatie'. Het budget voor deze functie is in de huidige programmaperiode zowel in nominale termen als in aandeel van het totale budget ongeveer gelijk aan de vorige programmaperiode. In hoofdstuk 4 was te lezen dat de output is toegenomen. Er zijn vooral meer websitebezoeken, meer LinkedIn-volgers en meer nieuwsbriefabonnees.

4.3 Conclusie doeltreffendheid en doelmatigheid

In deze paragraaf leggen wij alle hierboven besproken feitelijke en subjectieve informatie naast elkaar om zo tot een slotconclusie te komen. Het betreft hier het onderbouwde oordeel van de onderzoekers.

Uit de enquête rijst het beeld dat kennisgebruikers de producten van KIS relatief goed kunnen benutten. We zien veel sprekende en heel diverse voorbeelden van kennisbenutting in verschillende sectoren en door mensen met verschillende functies: van beleidsmakers tot ervaringsdeskundigen. We kunnen concluderen dat KIS het werkveld ondersteunt om met kennis onderbouwde keuzes te maken.

Dat lijkt KIS vooral te doen door een algemene kennisbasis te bieden waaruit het werkveld kan putten. In de ervaring van mensen uit het werkveld biedt KIS in mindere mate praktische handvatten. Wat opvalt is dat veel gebruikers de informatie en bijeenkomsten wel waardevol vinden voor algemene kennisopbouw, maar moeite hebben met de vertaalslag naar hun specifieke context. Er is een redelijk breed gedeelde behoefte aan nog meer maatwerk, nog meer praktische tools en informatie die aansluit bij specifieke doelgroepen, regio's, of beroepsvelden. KIS zou nog doeltreffender kunnen werken wanneer kennis ook aangeboden wordt in praktische en beknopte vormen. We gaan in hoofdstuk 6 dieper in op onze aanbevelingen.

KIS voert het programma zeer doelmatig uit als we het fors gedaalde subsidiebedrag vergelijken met de programma-opbrengsten en de kennisbenutting. Ondanks de inkrumping van de middelen is de waardering voor KIS, zijn kennisproducten en de manier waarop KIS de functies uitvoert nog altijd op een vergelijkbaar hoog niveau als bleek uit de vorige evaluaties. Ook is de output van KIS, in termen van uitgevoerde projecten, gepubliceerde rapporten, communicatiebereik en dergelijke niet substantieel afgenomen en op sommige punten toegenomen.

In de functie 'portaal, vraagbaak en flexbudget' lijkt KIS niet doelmatiger te werken dan in de vorige programmaperiode, ondanks de aanpassingen in deze functie. Mogelijk sluiten de verwachtingen van vragenstellers niet aan op de mogelijkheden die KIS biedt. Ook is het mogelijk dat de vragen van de vragensteller te veel 'verwateren' doordat KIS deze herformuleert binnen de kaders van het Meerjarenprogramma. KIS zou doelmatiger kunnen werken als het door middel van korte evaluaties van portaalprojecten vaststelt waar de verbetermogelijkheden liggen.

Box 4.1 Vergelijking met conclusies doeltreffendheid en doelmatigheid uit het evaluatierapport van 2021

In 2021 zagen we dat KIS erin slaagde impact te hebben op beleid en ondersteunend te zijn aan professionele praktijken. Daarmee concludeerden we dat KIS doeltreffend was. We wezen enkele manieren aan om deze impact te vergroten, zoals minder snel concluderen dat er een kennislacune bestaat en scherper in kaart brengen welke stakeholders betrokken zijn bij welke thematiek. In het hoofdstuk programma-ontwikkeling beschreven we dat KIS beide aanbevelingen in de huidige programmaperiode heeft opgepakt. Er wordt meer aandacht besteed aan bestaande kennis en KIS probeert binnen projecten nauw samen te werken met stakeholders. Het werkveld van KIS geeft aan dat de kennis van KIS met name bijdraagt aan een stevige kennisbasis, maar we zien dit keer ook voorbeelden van andere manieren van gebruik van de kennis van KIS. We concluderen dus dat KIS nog steeds doeltreffend opereert.

In 2021 schreven we: "Het lijkt ons niet aannemelijk dat KIS met de inzet van minder middelen een even goede output zou kunnen realiseren." In de huidige programmaperiode zien we echter dat KIS doelmatiger lijkt te werken: met een kleine subsidiebudget zijn de beoordeling van producten en kennisbenutting op een vergelijkbaar hoog niveau gebleven. Dat suggereert dat de nieuwe werkwijze van KIS (zeer) doelmatig is.

In 2021 kaartten we aan dat de rol van vraagbaak nog niet doeltreffend en doelmatig was ingericht. Uit interview bleek toen dat portaalvraagstellers het aanvraagproces onnodig bureaucratisch vonden of dat zij lang moesten wachten op een antwoord. In 2024 geven portaalvraagstellers nog altijd aan dat zij minder tevreden zijn met het antwoord op hun vraag (of de antwoorden op hun vragen), gemiddeld beoordelen zij dat antwoord met een 6,3. We hebben geen interviews met deze portaalvraagstellers afgenomen en kunnen daarom niet zeggen waaraan deze relatief lage beoordeling te danken is. KIS geeft aan dat de beoordelingsprocedure door de portaalcommissie sinds 2021 is aangescherpt. Deze aanscherping lijkt (nog) geen weerslag te hebben gehad op de beoordeling door portaalvraagstellers.

Kennisbehoefte van stakeholders

Dit hoofdstuk gaat in op de kennisbehoefte van stakeholders. We maken onderscheid tussen de visie van stakeholders op de kennisfunctie (5.1), de thema's (5.2) en de producten daarbinnen (5.3). We sluiten af met een beoordeling van de aansluiting van het programma bij de behoefte van stakeholders (5.4).

5.1 Visie op de kennisfunctie

In hoofdstuk 3 viel te lezen hoe stakeholders KIS in zijn algemeenheid beoordelen. We hebben stakeholders ook gevraagd hun oordeel te onderbouwen over hoe KIS zijn kennisfunctie uitvoert. Ook is gevraagd om hun oordeel te onderbouwen over de kwaliteit van de activiteiten van het kennisplatform. Deze onderbouwingen geven een algemeen beeld van de visie van stakeholders op de kennisfunctie en hoe KIS die eventueel nog beter zou kunnen vervullen.

Ongeveer tien procent van de respondenten (n=88) heeft een onderbouwing gegeven bij hun antwoorden op de stellingen over de kwaliteit van de activiteiten van KIS. Uit deze antwoorden blijkt dat KIS over het algemeen wordt gewaardeerd om zijn expertise en professionele aanpak, maar dat er ook ruimte is voor verbetering. De kritiek richt zich op drie hoofdgebieden:

1. KIS zou volgens sommige stakeholders een sterkere, meer zichtbare stem kunnen hebben in actuele maatschappelijke debatten. Deze stakeholders benadrukken het belang van een platform dat vanuit zijn kennisrol nuance, onderbouwing en feiten kan bieden in een domein dat steeds verder gepolariseerd raakt.

2. Er is een spanningsveld tussen wetenschappelijke diepgang en praktische toepasbaarheid van kennis. Sommige stakeholders wensen meer wetenschappelijke diepgang, andere stakeholders meer praktische toepasbaarheid.
3. Zoals we al zagen bij de beoordeling van de opbrengsten en de doeltreffendheid van KIS, is er behoefte aan meer concrete handvatten voor lokale implementatie van inzichten en verbetering van de toegankelijkheid van kennis. Denk daarbij aan eenvoudige stappenplannen, 'vertaling' van kennis naar de specifieke omstandigheden van kleine gemeenten of specifieke werkwijze van bepaalde beroepsgroepen, et cetera.

De kritiek suggereert niet zozeer dat KIS een fundamenteel andere rol zou moeten aannemen, maar wel dat de organisatie haar huidige rol nog krachtiger zou kunnen invullen, met name op het gebied van maatschappelijke positionering en praktische toepasbaarheid van kennis. Wat verder opvalt in de antwoorden van stakeholders is dat de kritiek niet eenduidig in één richting wijst - sommigen willen dat KIS zich nadrukkelijker uitspreekt over actuele kwesties, terwijl anderen juist de wetenschappelijke onderbouwing belangrijk vinden. Ook valt op dat de feedback van stakeholders vaak niet gaat over wat KIS doet, maar over wat KIS niet doet - bijvoorbeeld niet zichtbaar genoeg zijn in debatten of bepaalde thema's niet oppakken. Dit wijst er op dat er waardering is voor het bestaande werk, maar dat er bij een klein deel van de stakeholders behoefte is aan uitbreiding van de rol van KIS.

Ongeveer vijftien procent van de respondenten (n=130) heeft een onderbouwing gegeven bij hun antwoorden op de stellingen over de betrouwbaarheid, onafhankelijkheid, innovativiteit, deskundigheid, actualiteit en gezaghebbendheid van KIS. In de antwoorden komen we deels dezelfde thema's tegen als hierboven, deels dragen stakeholders nieuwe thema's aan. De feedback laat een genuanceerd beeld zien waarbij KIS over het algemeen wordt gezien als een betrouwbare en deskundige organisatie. Daarnaast komt een aantal interessante spanningsvelden naar voren:

- KIS wordt gezien als betrouwbaar, maar enkele stakeholders plaatsen vragen bij de onafhankelijkheid vanwege de subsidieverstreking. Kennelijk heerst bij sommigen het beeld dat 'wie betaalt, bepaalt'.
- De organisatie wordt als deskundig ervaren, maar zou soms nog meer impact kunnen maken. Zo wijzen enkele stakeholders erop dat de rapporten van KIS zelden besproken worden in de landelijke media of in nationale politieke debatten.
- KIS wordt gezien als actueel, maar zou nog sneller kunnen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij wijzen stakeholders erop dat onderzoek vaak in het lopende jaar wordt uitgevoerd op basis van wat het voorgaande jaar speelde.

5.2 Kennisbehoefte: thematisch

Voor een goed zicht op de kennisbehoeften van stakeholders moeten we ook nagaan hoe zij de thema's beoordelen waarmee KIS zich bezighoudt. Als eerste laat tabel 5.1 zien met welk KIS-thema stakeholders op dit moment bezig zijn.

Tabel 5.1: Belangrijkste thema waarmee stakeholders bezig zijn (naar sector)

	Zorg en welzijn	Onderwijs, onderzoek en advies	Koepels en maatschappelijke organisaties	Overig	Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	Bedrijfsleven	(Zelf)organisaties	Rijk	Totaal
Opvoeding en ontwikkeling jongeren	15%	19%	3%	6%	3%	7%	11%	5%	10%
Emancipatie en zelfbeschikking	2%	1%	1%	0%	1%	2%	8%	0%	2%
Informele netwerken versterken	5%	1%	3%	0%	2%	4%	11%	0%	3%
Gelijke kansen arbeidsmarkt	2%	7%	10%	0%	12%	21%	5%	23%	9%
Gelijke kansen nieuwkomers	9%	15%	33%	0%	25%	9%	24%	23%	19%
Institutioneel racisme bij overheid	1%	2%	1%	0%	2%	0%	14%	8%	2%
Zorg, welzijn- en onderwijsprofessionals	11%	16%	0%	0%	2%	7%	3%	0%	7%
Van polarisatie naar verbinding	6%	9%	7%	6%	13%	4%	3%	8%	8%
Samenleven in superdiversiteit	15%	2%	9%	19%	12%	2%	3%	5%	8%
Discriminatie verminderen	1%	0%	1%	0%	1%	0%	3%	0%	1%
Roma en Sinti	0%	0%	1%	0%	1%	0%	3%	0%	0%
Anders	34%	26%	32%	63%	28%	45%	14%	30%	31%
Totaal N	133	137	117	16	109	56	37	40	645

Bijna twee derde van het werkveld herkent zich in de huidige thema's van KIS. Een veelgenoemd thema waarmee stakeholders zich bezighouden zijn 'Gelijke kansen nieuwkomers': vooral koepels en maatschappelijke organisaties, uitvoeringsorganisaties en (zelf)organisaties zijn daarmee bezig. Daarna volgen 'Opvoeding en ontwikkeling jongeren', 'Gelijke kansen arbeidsmarkt'. Het eerste is vooral voor de sector onderwijs, onderzoek en advies belangrijk, het tweede met name voor het bedrijfsleven. Ook is het thema 'Samenleven in superdiversiteit' relatief vaak genoemd, vooral door stakeholders uit de sectoren 'Zorg en welzijn' en 'Overig'.

Ongeveer een derde (31%) van het werkveld zegt zich bezig te houden met een ander thema. Vooral stakeholders uit de sectoren 'Bedrijfsleven' en 'Overig' zijn bezig met andere thema's dan KIS aanbiedt. Als andere thema's noemen deze respondenten bijvoorbeeld 'brede vraagstukken over integratie, inclusie en diversiteit', 'cultuursensitieve zorg', 'participatie, activering en burgerschap', kunst en cultuur(educatie), gelijke kansen, gezonde leefstijl, huiselijk en eerdergerelateerd geweld, inclusie van mensen met een arbeidsbeperking, opvoeding en ontwikkeling van jongeren, et cetera. Het valt op dat een groot deel van deze 'andere' thema's wel degelijk in de KIS-programmalijnen is opgenomen.

We hebben stakeholders ook gevraagd op welk thema of welke thema's het kennisplatform zich in de volgende programmaperiode (2026-2029) zou moeten richten. Bijna vier op de tien respondenten (39%) heeft hierbij een of meer thema's genoemd. Een analyse van de open antwoorden laat zien dat veel van de kennisbehoeften passen binnen de huidige thema's van KIS. Ongeveer de helft van de antwoorden sluit precies aan bij de huidige thema's van KIS. 'Van polarisatie naar verbinding' is veruit het meest genoemde thema, gevolgd door 'Gelijke kansen arbeidsmarkt', 'Inburgering', 'Discriminatie verminderen' en 'diversiteitsbeleid'.

Er komen ook nieuwe thema's naar voren. Ongeveer een tiende van de respondenten noemt nieuwe thema's. Er is behoefte aan kennis over nieuwe maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, energietransitie, digitalisering en AI in relatie tot inclusie. Daarnaast komen mentale gezondheid van nieuwkomers en jongeren en psychosociale ondersteuning nadrukkelijk naar voren als nieuw thema. Verder is er behoefte aan meer aandacht voor intersectionele benaderingen waarbij verschillende vormen van uitsluiting samenkomen, zoals de combinatie van beperkingen en ziektes met etniciteit en culturele achtergrond. Ten slotte treffen we democratische vernieuwing en burgerparticipatie aan als nieuwe thema's. Denk hierbij aan het vergroten van het vertrouwen in overheid en het versterken van inclusieve besluitvorming door burgerparticipatie, ook van minderheden.

Er zijn ook antwoorden gegeven die niet eenduidig binnen thema's te categoriseren zijn. Het gaat om ongeveer vier tiende van de gegeven antwoorden. Veel van deze antwoorden richten zich op 'hoe'-vragen (implementatie van kennis), op lokale en gebiedsgerichte toepassingen van kennis, op integrale benaderingen, op toepassing van kennis in specifieke sectoren (zoals zorg en onderwijs) en op kennisdeling en -verspreiding. Hierin zien we opnieuw de behoefte aan praktische handvatten en vertaling van kennis naar specifieke contexten terug.

5.3 Kennisbehoefte: producten

We hebben aan het werkveld ook gevraagd in welke vorm KIS vaker kennis zou moeten overdragen. Tabel 5.2 bevat de antwoorden, uitgesplitst naar sector.

Tabel 5.2: Meest bruikbare vormen van kennisproducten voor stakeholders (drie antwoorden mogelijk) (naar sector), 2024

	Zorg en welzijn	Onderwijs, onderzoek en advies	Koepels en maatschappelijke organisaties	Overig	Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	Bedrijfsleven	(Zelf)organisaties	Rijk	Totaal
Een wetenschappelijke onderzoeksrapport	13%	15%	26%	21%	33%	4%	20%	0%	13%
Artikelen en nieuwsbrieven waarin onderzoeken bondig worden gepresenteerd	42%	40%	56%	42%	52%	48%	51%	44%	37%
Handreikingen waarin met name concrete adviezen voor een specifieke doelgroep staan	55%	43%	44%	58%	44%	57%	35%	33%	36%
Monitors en checklists waarmee mensen zelf na kunnen gaan in hoeverre hun organisatie / hun beleid wel of niet overeenkomt met het advies van KIS	23%	22%	19%	13%	11%	31%	27%	44%	17%

	Zorg en welzijn	Onderwijs, onderzoek en advies	Koepels en maatschappelijke organisaties	Overig	Gemeenten en uitvoeringsorganisaties	Bedrijfsleven	(Zelf)organisaties	Rijk	Totaal
Trainingen en workshops	30%	38%	37%	21%	37%	25%	28%	33%	24%
Online modules waarbij deelnemers binnen een korte periode over een heel specifiek onderwerp kennis opdoen	37%	38%	44%	38%	37%	22%	30%	33%	27%
Overzichtspagina's waar belangrijkste informatie over een thema te vinden is	23%	28%	19%	50%	26%	33%	24%	44%	23%
Explainer video's	15%	13%	15%	13%	7%	10%	14%	0%	10%
Infographics	25%	23%	19%	13%	19%	19%	19%	22%	13%
Podcasts	5%	13%	7%	13%	7%	15%	16%	0%	11%
Blogs	0%	0%	4%	0%	0%	6%	2%	0%	2%
Anders	0%	4%	4%	0%	4%	3%	5%	22%	4%

Respondenten hebben met name behoefte aan artikelen en nieuwsbrieven (37%), handreikingen (36%) en online modules (27%). Onderzoeksrapporten zijn met 13 procent zeker niet voor iedereen bruikbaar. Artikelen en nieuwsbrieven zijn voor alle sectoren bruikbaar, maar met name voor het Rijk en voor de sector onderwijs, onderzoek en advies. Respondenten werkzaam bij (zelf)organisaties en bij koepels en maatschappelijke organisaties hebben vaak behoefte aan handreikingen. Ten slotte heeft het bedrijfsleven vaak behoefte aan online modules.

Iets minder dan een op de twintig respondenten heeft behoefte aan andere dan de bestaande kennisproducten. Wat opvalt is dat veel suggesties zich richten op meer interactieve en praktijkgerichte vormen van kennisdeling, waarbij directe ontmoeting en ervaringsuitwisseling centraal staan. Genoemd zijn interactieve en creatieve werkvormen zoals toneelstukken, documentaires en games, influencers op sociale media inzetten voor kennisdeling en laagdrempelige ontmoeting en kennisuitwisselingen zoals organisaties bij elkaar laten kijken.

5.4 Conclusie kennisbehoefte

Stakeholders kunnen zich grotendeels vinden in de wijze waarop KIS de kennisfunctie invult, de thema's waarover KIS kennis verspreid en de kennisproducten van KIS. Tegelijk zien we een behoefte aan een nog krachtiger rolinvulling voor KIS, waarbij KIS zich duidelijker uitspreekt over actuele vraagstukken en nog meer praktische handvatten geeft. Daarbij is er geen consensus in het werkveld over de 'juiste' rolinvulling van KIS. Dit laat zien dat KIS moet balanceren tussen verschillende verwachtingen en behoeften van verschillende doelgroepen.

Naast de huidige thema's is er behoefte om ook nieuwe thema's aan te snijden. Hoewel een relatief klein deel van de stakeholders (circa tien procent) nieuwe thema's aandraagt, suggereren

sommige aangedragen thema's dat er een behoefte bestaat aan domeinoverstijgende en intersectionele verdieping van vraagstukken die in de toekomst wellicht een grotere rol gaan spelen.

Box 6.1 Vergelijking met conclusies kennisbehoefte uit het evaluatierapport van 2021

In 2021 concludeerden we dat de door KIS gekozen thema's de vraagstukken rond migratie, integratie en inclusie goed leek af te dekken. Uit onze enquête van 2024 blijkt dat 31 procent van de respondenten behoefte heeft aan kennis over een ander thema dan de KIS-programmalijnen, in 2021 was dat slechts 10 procent. Tegelijkertijd valt op dat alle 'andere' thema's die respondenten in 2024 noemen, wel degelijk door KIS behandeld worden. Dat is een opvallende uitkomst die lastig te verklaren is. Verklaringen kunnen aan de kant van KIS liggen (misschien is de website lastiger te navigeren dan in 2021, misschien worden de namen van de programmalijnen minder goed herkend door de respondenten) maar ook aan de kant van de respondenten (misschien hebben zij minder tijd om de antwoordcategorieën goed te lezen dan in 2021).

In 2021 gaven stakeholders aan dat KIS een keuze moest gaan maken tussen een praktijk- en implementatierol of een platformrol (vergelijkbaar met de platformfunctie). In de huidige programmaperiode heeft KIS geprobeerd om met name de praktijk- en implementatierol steviger in te vullen. We kunnen aan de hand van de beschikbare data niet vaststellen of dat ook door het werkveld van KIS worden gezien en gewaardeerd.

De Beleidsonderzoekers

Schipholweg 103
2316 XC Leiden

info@beleidsonderzoekers.nl